

PEKKA ERVAST

Helsingin esitelmiä talvella 1927- 1928

I	Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi (11.12. 1927)	2
II	Rakkauden paratiisi (18.12. 1927)	11
III	Niin rakasti Jumala maailmaa (26.12. 1927)	18
IV	Ruusu-Risti (01.01. 1928)	26
V	Elämä ja kuolema (08.01. 1928)	35

Kopioitu 1990

SUOMEN ITSENÄISYYS JA KOHTALON KÄSI

”Suomen itsenäisyys ja kohtalon käsi” on ilmoitettu tämänpäiväisen esitelmän aiheeksi. Ja tämä esitelmämme on siis oleva ensimmäinen karmatutkielmamme, niinkuin viime sunnuntaina sanottiin. Viime sunnuntaina sanoin, että lähtiessäni hiukan tutkimaan karmaa eli syyn ja seurauksen lakia, en tietysti silloin ajattele karmaa vain yksinkertaisessa merkityksessä, vaan hieman tämän syysuhteen lain toimintaa, siis karmaa konkreettisten esimerkkien muodossa. Ja sentähden on ensimmäinen tämmöinen konkreettinen esimerkki karman toiminnasta oleva tämän päiväinen aiheemme Suomen itsenäisyydestä.

Olemme tämän joulun edellä eläneet Suomen itsenäisyyden merkeissä, olemme viettäneet kymmenvuotisjuhlaa Suomen itsenäisyyden alkamisesta, ja aivan oikein valtionhoitaja Svinhufvud huomautti puheessaan, ettei kansojenkaan elämä tapahdu umpimähkään, vaan niiden elämässä vaikuttaa syyn ja seurauksen laki. Historiallisesti tämä tämmöinen syyn ja seurauksen lain vaikutus näkyy vielä selvemmin kansojen kuin yksilöiden elämässä, sentähden että kansojen elämää saatamme seurata pitkiä aikoja historiallisesti, jota vastoin yksilön elämä on ainoastaan lehti hänen elämänsä kirjastaan. Yksilön elämän yksi ruumistus ei voi niin selvästi näyttää karman lain vaikutusta kuin jonkun kansan elämä, joka käsittää satoja tai tuhansia vuosia. Kuitenkin ymmärrämme kansojen elämää ainoastaan, jos katselemme niitä yksilön kannalta, ts. jos ymmärrämme kansan yksilöksi, sillä kansasta ei voi puhuakaan, ellei kansa ole kokonaisuus. Se kyllä on kokoonpantu monista yksilöistä ja on siis summa, mutta koska tämä summa on kokonaisuus on se yksilö, niinkuin aina kokonaisuus on, ja sentähden voidaan kansaa verrata yksilöön. Totuudenetsijä, joka tutkii myös syvempiä puolia elämästä, tulee aivan vakuutetuksi siitä, että kansan elämää on suorastaan verrattava yksilön elämään.

Jos ajattelemme yksilön elämää, silloin voimme heti Paavalin kanssa sanoa: ihminen on henki, sielu ja ruumis; hän on kolminaisolento. Ja jos sitten ajattelemme ihmisyksilön itsenäisyyttä, mitä se merkitsee hengen, sielun ja ruumiin suhteen, niin tämä kysymys itsenäisyydestä on helppo ratkaista ja ymmärtää ihmisyksilön suhteen. Ja kun taas sitä vertaamme kansayksilöön, tulee meidän myös verrattain helpoksi ymmärtää kansan elämää yksilönä. Silloin myös ymmärrämme, aivankuin yksilönkin suhteen, että kansan elämää yksilönä ei ole katsottava ainoastaan menneisyyteen ulottuvaksi, historiallisesti tutkittavaksi, vaan myös tulevaisuuteen ulottuvaksi ja siis profetallisesti tutkittavaksi.

Ottakaamme nyt ihmisyksilö ja kysykäämme, millä tavalla ilmenee hänen itsenäisyytensä ruumiillisuuteen ja ruumiilliseen elämään nähden tässä fyysisessä maailmassa? Tämmöisen itsenäisyyden voimme hyvin ymmärtää jokaisen yksilön suhteen, sillä jokaisella täysi-ikäisellä ihmisellä on tässä elämässä ruumiillisen tai paremmin sanoen fyysisen itsenäisyyden saavuttaminen. Sehän ilmenee ennenkaikkea ajattellessamme ihmisen suhdetta ympäröivään maailmaan – hänen fyysisessä riippumattomuudessaan, taloudellisessa, ekonomisessa itsenäisyydessään. Kaikki ihmiset eivät ehkä ole saavuttaneet täydellistä riippumattomuutta, mutta jokainen luonnostaan pyrkii siihen: ihminenhän tuntee itsensä orjaksi, epävapaaaksi, jollei hän ole ekonomisesti itsenäinen. Tämän ei silti tarvitse merkitä, että hänen täytyisi olla ekonomisesti riippumaton siinä merkityksessä kuin joku ylen rikas olento on, sillä tässä ekonomisessa riippumattomuudessa on monta astetta. Ekonominen riippumattomuus merkitsee sitä, että ihminen tulee työllään toimeen, että hän on olento, joka itse on tilaisuudessa tekemään työtä ja syömään omaa leipäänsä. Ja jos esim. meidän ihmiskuntamme historiassa toinen sukupuoli, nainen, on ollut riippuvaisessa asemassa ja ollut ekonomisesti epäitsenäinen, on tämä huomattu epäkohdaksi ja olemme me ihmiset miettineet pitkiä aikoja tätä asiaa, nimittäin naisten taloudellista riippumattomuutta, hänen ihmisarvoaan, sillä kuta enemmän

me lähestymme veljeyttä, sitä enemmän meille selviää, että naisen asema itsenäisenä olentona on tunnustettava. Kun hän on naimisissa ja lasten äiti, on hänellä toiset velvollisuudet kuin miehellä; ei hänen enää tarvitse työllään hankkia rahaa, mutta hänen taloudellinen riippumattomuutensa, moraalinen vapautensa on tunnustettava. Hänet on asetettava miehen tasalle. Ja siinä suhteessa olemme jo ottaneet suuria askeleita eteenpäin.

Fyysillinen itsenäisyys ilmenee siis ennenkaikkea siinä, että ihminen omalla työllään ja omin voimin tulee toimeen. Mutta ihmisen itsenäisyys ei suinkaan rajoitu tähän fyysilliseen itsenäisyyteen, sillä kun pidämme kiinni tuosta kolmijaosta ruumis, henki ja sielu, niin saamme syystä kysyä: missä näkyy ihmisen sielullinen itsenäisyys? Silloin on kysymys nostettu hieman korkeammalle tasolle. Sielullinen itsenäisyys ei olekaan yhtä helposti ratkaistu kuin taloudellinen itsenäisyys. Ja sentähden ihmisen sielullisen itsenäisyyden yhteydessä tulee kysymys sielusta, aatteellisista asioista ihmisen persoonallisuudessa. Ihminen on sielullisesti itsenäinen silloin, kun hän on vapaa persoonallisuus; kun hän on itse ajatellut, etsinyt, rakentanut itselleen oman sisäisen huoneensa ja temppelin, kun hän on sisäisesti totuutta etsinyt ja muovaillut itselleen oman persoonallisuuden. Hän on voinut tehdä sen joko tässä elämässä tai jossakin edellisessä elämässään, jolloin hän ja syntyi sielullisesti itsenäisenä olentona. Lahjakkaat ihmiset syntyvät nimittäin jo itsenäisinä, heidän elämänsä on taistelua kaikenlaisia voimia vastaan, jotka ovat heidän ulkopuolellaan, mutta jotka symbolisoivat heidän sisässään siksi, kun voittavat sopusoinnun itsessään. Heidän täytyy tavoitella sitä, koska he ovat valmistaneet sen itselleen. Sitä voi jokainen ihminen tehdä nykyisessä elämässään, vaikka ei hän olisi sitä ennen tehnyt. Sillä sitä myöten kuin äly enemmän näyttää osaa elämässä, sitä myöten jokaisen yksilön tilaisuus pyrkiä itsenäiseksi persoonallisuudeksi myös suurenee. Kulttuurin mennessä eteenpäin tarjoutuu jokaiselle ja yhä useammalle ihmiselle tilaisuus mennä eteenpäin; taistella itsensä itsenäiseksi sillä tavalla kuin se on välttämätöntä ainakin muutamille ihmisille. Sielullisesti itsenäinen ihminen on vapaa olento, joka itse rakentaa jollekin kalliolle.

Mutta sitten on meillä vielä – pitäkäämme kiinni Paavalin kolmijaosta – ihmisen henki. Ja siksi saatamme kysyä: koska ihminen on henkisesti itsenäinen ja millä tavalla se itsenäisyys on saavutettavissa? Silloin kyllä huomaamme, etteivät monetkaan ihmiset ole saavuttaneet henkistä itsenäisyyttä, sillä se on erittäin korkea asia. Henkinen itsenäisyys johtuu nimittäin siitä, että ihmisen henki on Jumalasta kotoisin, että ihminen on jumalallinen olento, että ihminen yksilönä on kuin pisara elämän suuresta merestä; että itse elämä on jollakin tavalla ilmennyt ihmisyksilössä. Tämä on tuo edellytys, ennenkuin voi tulla puhetta ihmisen henkisestä itsenäisyydestä. Metafyysillisesti täytyy olla niin, että henki on yhtä maailmankaikkeuden suuren hengen kanssa, Jumalan elämän kanssa. Jos ihmisen henki on Jumalasta, jos se suuri ainoa elämä, mikä maailmankaikkeudessa vaikuttaa, on ihmisessä, silloin on ihmisen henkinen itsenäisyys mahdollinen: jos ei, ei ihminen voi saavuttaa muuta kuin sielullista itsenäisyyttä. Mutta onhan ihmisiä, jotka ovat henkisesti itsenäisiä ja nämä ihmiset kaikki todistavat, että ihminen hengessään voi tulla tietoiseksi siitä suuresta elämästä, jota myös nimitetään kosmilleksi Kristukseksi, voi tulla tietoiseksi Kristuksesta. Kristus voi syntyä ihmisessä ja ihmisen voi täyttää jumalallinen elämä. Ja ihmisen itsenäisyyden, henkisen itsenäisyyden, ensimmäinen askel on siinä, että syntyy uudestaan niinkuin Jeesus selitti Nikodeemukselle, josta Johanneksen evankeliumin kolmannessa luvussa kerrotaan, että ihminen voi tulla taivasten valtakuntaan ainoastaan sen kautta, että hän syntyy hengestä. Ihmisessä on Kristus syntyvä, hänen sielussaan on virtaava kaikkiallinen elämä niin, että hänestä ei tule rajoitettu pisara meressä, vaan itse meri, joka ilmenee pisarassa. Ihmisen pitää tulla kuin Jumalan puhetorveksi, tai niinkuin jumalallisen elämän ruumistukseksi; Jumalan sana on lihaantuva ihmisessä, niinkuin Johanneksen evankeliumin ensimmäisessä luvussa sanotaan: ”valo loistaa pimeydessä, pimeys ei sitä tiedä.” Mutta kun Jumalan sana, Logos, pääsee syntymään ihmisessä, silloin on sana astunut lihaan, niinkuin Jeesus Natsarealaisessa. Silloin on ihminen henkisesti itsenäistynyt; tullut itsenäiseksi hengessään, joka itsenäisyys merkitsee sitä, että hän on hengessä syntynyt, että hän on olemassa tietoisena henkenä, Jumalan poikana. Ja kaikkihan tiedämme sekä kokemuksesta että historiasta, että tie tähän henkiseen itsenäisyyteen on olemassa, ja että se tie on pitkä ja kaita. Se on ihmisen itsekasvatukseen perustuva ponnistus, josta mekin alituisesti olemme näissä esitelmissä puhuneet.

Kun nyt luomme katseemme kansaan, voimme nähdä yhtäläisyyttä kansan ja yksilön välillä. Yksilön suhteen voimme nähdä, että kohtalon käsi viittaa menneisyyteen, se näyttää, millä tavalla ihminen on saavuttanut taloudellisen riippumattomuuden ja sielullisen itsenäisyyden ja se myös viittaa siihen, millä tavalla hän on saavuttanut hengen itsenäisyyden, toisella kielellä: kuolemattomuuden, ikuisen elämän.

Kansojen elämässä kohtalon käsi viittaa menneisyyteen, nykyisyyteen ja tulevaisuuteen. Jos ajattelemme Suomen kansaa ja kysymme: missä ilmenee ja miten on syntynyt Suomen kansan fyysillinen itsenäisyys, niin meidän tarvitsee vain, aivan niinkuin sama puhuja, valtionhoitaja Svinhufvud puheessaan sanoi, tutkia Suomen historiaa nähdäksemme, miten Suomen kansa menneisyydessä on vähitellen saavuttanut taloudellisen riippumattomuuden. Meidän kansamme historiassa on paljon työtä ja vaivaa, ja tätä esi-isien työtä, jota he pelloillaan ja niityillään ovat tehneet, me saamme kiittää siitä, että meidän kansamme on saavuttanut itsenäisyyden, ei ainoastaan heidän työtään kuokalla ja auralla, vaan myöskin taistelua miekalla, sillä kansojen elämässä, kun he fyysillisesti itsenäisyyttä etsivät, on taistelua sekä luonnon voittamisessa että vihollista vastaan, taistelua eri kansojen välillä, jotka kaikki pyrkivät itsenäisyyteen. Sentähden meidänkin historiassamme on paljon verisiä taisteluita. Ne ovat välttämättömiä, ne kuuluvat tuohon fyysilliseen itsenäisyyden tavoitteluun, sentähden, etteivät kansat, enemmän kuin yksilötkään muulla tavalla alussa osaa etsiä itsenäisyyttä. On olemassa toinen tapa, mutta miksi puhuisimme tavasta, jota emme ole historiassa nähneet. Historia vain vastaa meille, että kaikki kansat pyrkiessään itsenäisyyteen, ovat saaneet vuodattaa vertaan. Alkuasteella ei ole mitään kansaa olemassa, mutta vähitellen ihmiset liittyvät yhteen ja ymmärtävät muodostavansa kokonaisuuden, ja tämä tapahtuu vaaroja ja ponnistuksia kestämillä.

Sielullinen itsenäisyys kansojen elämässä alkaa näyttää ensimmäisiä oireita silloin, kun kansa alkaa tuntea itsensä kansaksi, ja alussa tämä näyttäytyy siten, että jokin kansa alkaa tuntea: tämä on meidän maamme, tässä maassa meidän täytyy saada asua rauhassa. Voisimme sanoa, että kansan, niinkuin yksilön, täytyy suorittaa tämmöistä maakoetta, elämän maakoetta. Kun emme katsele ainoastaan ulkonaista näkyväisen maailman historiaa ja sen vaiheita, vaan katselemme asioita henkimaailman, näkymättömän maailman kannalta, niin huomaamme merkillisen seikan kansan itsenäistymisen yhteydessä.

Me ihmisethän synnymme monta kertaa tähän maailmaan, ja yksilöt, jotka muodostavat kansan jonakin hetkenä, siirtyvät henkimaailmaan kuollessaan, eikä ole ollenkaan sanottu, että samat yksilöt uudestaan syntyvät samaan kansaan. Kansan kokonaisuus, ominaisrakenne, sen yksityisluonne ei ole riippuvainen niistä yksilöistä, jotka siihen kansaan syntyvät, vaan se on enemmän riippuvainen luonnosta, olosuhteista ja siitä sisäisestä ilmacehystä, ajatuskehystä, tunnemaailmasta, joka syntyy määrätyn kansan, maan yli ja ympäri ja jota me nimitämme teosofisessa kielessä auraksi. Tämä aura on jokaisen maan, kansan yllä ja se sisältää kansan sielulliset mahdollisuudet, sen elämän. Kun yksilöt syntyvät tuohon kansaan, mukautuvat he auran mukaan, he ottavat osaa kansan yhteiseen auraan. Ne, jotka syntyvät Suomessa, tulevat suomalaisiksi, saavat suomalaisen ruumiin, kun elävät Suomen kansan aurassa, sillä fyysillinen veri periytyy, fyysillisessä veressä on persoonallisuus. Sentähden yksilöt voivat kuoleman jälkeisen elämän jälkeen syntyä johonkin toiseen kansaan; vaikka ei sekään niin merkillinen poikkeus ole, että syntyy uudestaan samaan kansaan. Tämä riippuu siitä, kuinka syvästi joku yksilö on kansaansa ymmärtänyt. Mutta kuoleman jälkeisen elämänsä joka tapauksessa tuon kansan aurassa hän tulee viettämään, ja se kuuluu aina sen kansan ilmapiiriin, jossa hän on elänyt fyysillisesti. Sentähden kuolemanjälkeisessä elämässä ihminen, niinkuin yleensä sääntö on, jatkaa sitä työtä, jonka hän on alulle pannut fyysillisessä elämässään. Kuoleman jälkeisessä elämässä ihminen siis vielä muovailee ja lisää jotain tuohon kansalliseen auraan, tekee työtä sen puolesta. Ja kuta enemmän kansa fyysillisesti alkaa tuntea itsensä yhdeksi kansaksi, sitä ihmeellisemmäksi käy tuo kuoleman jälkeinen elämä, sillä siinä elämässä jatkuu pyrkimys itsenäisyyteen, kokonaisuuden tuntemiseen, yhteenkuulumisen tuntemiseen, niinkuin me sanomme okkultisesti, kuoleman jälkeen käydään rajaa, pürretään tuon kansan rajoja. Kuoleman jälkeen ihminen viettää suurimman osan elämää taivaissa, ja se merkitsee, että omantunnon voima kansassa suurenee, omantunnon ja sisäisen yhteenkuuluvaisuuden ja yhtenäisyyden tunne lisääntyy kuolemanjälkeisen elämän kautta. Taivaissa ollen yksilöt aivankuin luonnon

välttämättömyydestä vaikuttavat, elävät maanpäällä elävien omistatunnoissa. Jokainen hyvä ihminen, joka taivaaseen joutuu, on kuin elävien omatunto. Sentähden on kaikissa kansoissa aina vähän palvottu vainajia. Kun esimerkiksi isä on kuollut, on hän kuin Jumalan silmä, joka katselee, etteivät lapset vaan tekisi väärää. Muutamat kansat, jotka palvovat vainajia, kysyvät heiltä neuvoa ja saavat ohjeita. Tämä oli hyvin tuttua kaukaisina aikoina, jolloin maan päällä olevat ihmiset näkivät vainajia, elivät heidän tajunnassaan, joten he saattoivat tietää, mitä heidän isänsä ja esi-isänsä tunsivat. Nyt on verho laskeutunut silmien eteen, ettei ihminen sillä tavalla näe, mutta joka tapauksessa jokainen ihminen tuntee, että hänen äitinsä, joka on kuollut, henkimaailmasta päin tahtoisi, ettei hän pahaa tekisi, päinvastoin hän tietää, että äiti tahtoo hänen elävän ja tekevän niin oikein ja hyvin kuin hänelle on mahdollista. Sen tuntee jokainen ihminen ja se on oikea tunne. Meidän vainajamme taivaassa ollessaan elävät meidän omassatunnossamme, vaikka he eivät meitä näe maan päällä, mutta he ovat yhteydessä sielullisesti meidän kanssamme. He näkevät meidät edessään paljon kauniimpina, puhtaampina, jalompina, mitä olemme, ja sitä kuvaa he rakastavat, ja todellisuudessa me sitä olemmekin paremmassa itsessämme.

Kun nyt maan päällä ihmiset yhdessä kansassa alkavat tuntea, että he muodostavat yhden kansan, niin he siirtyessään kuolemanjälkeiseen elämään, jatkavat tätä, sillä he käyvät rajoja, piirtävät kontuureja, sillä he taivaassa ollessaan huutavat meille: ”älkää unohtako, että olette samaa kansaa.” Sentähden samaan kansaan kuuluvat yksilöt tuntevat voimakkaasti olevansa veljiä, sillä heidän takanaan on kaikkien niiden vainajien voima, jotka ovat taivaassa, ynnä muuta vielä. Kansan sielullinen itsenäistyminen, joka tapahtuu sisäisessä elämässä ensin, saa myöskin aikaan huomattavan seikan, että kehittyneempiä ihmisieluja vetäytyy tuon kansan auraan. Kuten enemmän kansan aura alkaa henkimaailmassa loistaa, kuten enemmän se valoa levittää, sitä enemmän se myöskin vetää puoleensa kehittyneempiä, jalompia ja lahjakkaampaa sieluja. Tämä tietysti riippuu siitä, että kansan fyysillinen veri hienostuu ja puhdistuu sielullisen elämän rinnalla. Kun ihmiset tässä fyysisessä maailmassa oppivat enemmän ajattelemaan, kauniimpia ihanteita tuntemaan, niin heidän fyysillinen verensä puhdistuu ja siis kansan veri puhdistuu ja hienostuu siinä suhteessa. Ja niin kansan fyysisesti enemmän ja enemmän puhdistunut veri antaa mahdollisuutta kehittyneimmille sieluille, sillä kehittyneimmät sielut eivät voi syntyä, elleivät voi saada käyttövälineikseen sellaisia ruumiita, joita he voivat muovailta sisäisiä käyttövälineitään varten. Tämä kansan veren puhdistaminen näkyy suuremmasta väriloistosta aurassa ja silloin kehittyneimpiä rientää tuon kansan luo, osaksi tietämättä kohtalon käskystä, ja osaksi omasta halustaan palvella ja auttaa.

Kun katselemme Suomen kansaa, huomaamme, kuinka vähitellen tähän kansaan alkaa menneenä vuosisatana syntyä ihmisiä, jotka vievät sen sivistystä, kulttuuria, siis sen sielullista itsenäistymistä eteenpäin. Voimme sanoa, että siitä alkaen, kun täällä Euroopassa suuren uskonpuhdistuksen aika, valistuskausi, alkoi, meidänkin kansamme alkoi itsenäistyä ja tuntea itsensä kansaksi. Sitten vasta myöhemmin tuli sen historiassa semmoisia hetkiä, jolloin jotkut yksilöt ajattelivat: mutta meidän kansamme pitäisi myöskin poliittisesti itsenäistyä. Ja 1700-luvulla huomaamme oireita siihen; syntyi ihmisiä, jotka toivat semmoisia aatteita: eikö tämä kansa ole jo sielullisesti itsenäistynyt, että se voisi poliittisestikin itsenäistyä? Näitä ihmisiä ei silloin ymmärretty, heitä päinvastoin pidettiin pettureina. Ja taas viime vuosisadalla, kun jotkut ajattelivat, että Suomen on tultava Venäjältä irti, olivat he Venäjän kannalta kavaltajia. Ensimmäisten pioneerien, niiden, jotka näkevät tulevaisuuteen, näkevät, mihin päin kuljetaan, on otettava kuin häpeän risti päälleen. Ja sitten tuleekin meidän kansamme elämässä hetki, jota pitkinä aikoina oli valmistettu, jolloin meidän kansamme tulee poliittisesti itsenäiseksi.

Jos nyt sanomme, että kansa käy läpi maakoetta silloin, kun se taistelee fyysisesti itsensä riippumattomaksi, niin voimme sanoa, että se elää tulikoettansa silloin, kun se sielullisesti itsenäistyy, ja keskellä vesikoetta silloin, kun se poliittisesti itsenäistyy. Nyt on vesikokeen kruunu pantu meidän kansamme päähän. Me olemme poliittisesti itsenäinen, suvereeninen valtio, ja tämä kaikki kuuluu sielulliseen itsenäisyyteen, sillä kun kansasta on poliittisesti tullut itsenäinen, on kansa kuin oma persoonallisuus. Kohtalo on sen päästänyt siihen kohtaan, että se on persoonallisuus, enemmän tai vähemmän tietoinen persoonallisuus, se on saavuttanut sen, minkä jokainen ihminen syntyessään saavuttaa.

Onhan jokainen ihminen persoonallisuus, vaikka tavallisessa puheessamme, että joku on persoonallisuus, tarkoitamme, että hän on kehittynyt ihminen. Samalla tavalla kansa, kun on tullut suvereeniksi valtioksi, on persoonallisesti itsenäistynyt. Toinen kysymys on sitten, missä määrin se on itsenäinen persoonallisuus. Suomen kansan suhteen emme tarvitse olla millään tavalla toivottomia, me tiedämme, että Suomen kansa on jo nytkin persoonallisuus, ja kokolailla voimakas persoonallisuus. Suomen kansalla on juurensa niin syvällä menneisyydessä ja se on niin paljon luonut sielullisia arvoja, että se on osoittanut olevansa kehitysmahdollinen persoonallisuus. Meillä on Kalevala ja muut vanhat runot, runomme, sydämen syvyydestä lähtenyt taide, joka osoittaa, että olemme kokolailla kehittynyt persoonallisuus.

Mutta jokaisen persoonallisuuden kohtalo on kuolla. Jokainen ihminen persoonallisena olentona kuolee, oli hän kuinka itsenäinen tahansa, kuinka suuri persoonallisuus tahansa. Hetki tulee, jolloin kaikki loppuu. Ihminen on kyllä kuoleman jälkeen olemassa persoonallisuutena, mutta se on ajan kysymys, hän syntyy uudestaan maan päälle, ja silloin on edessä kysymys: luo uudestaan persoonallisuus. Sentähden jokaisen kansan itsenäisyyttä sielullisesti odottaa sama kohtalo: kuolla. Kansan persoonallisuutena tulee kuolla. Eikö ole mitään pelastusta siitä? Ihmisyksilöllä on pelastusmahdollisuus, että hän henkisesti itsenäistyy Kristuksessa, että Jumala ottaa asuntonsa häneen, että hänestä tulee iankaikkinen olento. Eikö kansalla ole mitään semmoista mahdollisuutta, onko kansa aivan tuomittu kuolemaan? Onko sillä mitään semmoista mahdollisuutta ikuiseen elämään? Analogian lain mukaan pitäisi olla, ja minä uskon vahvasti, että kansallakin on se mahdollisuus edessään, kansatkin voivat saavuttaa ikuisen elämän, mutta sillä saavuttamisella on ehtonsa, edellytyksensä. Vielä emme ole historiassa sellaista nähneet. Me olemme nähneet kansoja, jotka ovat eläneet hirmuisen kauan, emme tiedä oikeastaan, kuinka kauan Kiinan ja Intian kansat ovat olleet olemassa, siinä suhteessa ei ole mitään yksimielistä ratkaisua. Monen mielestä kyllä Intian kansa potee vanhuutta, toisten mielestä sillä on nyt uudestisyntymisen mahdollisuus edessään. Mutta vaikkakin joku kansa hyvin kauan eläisi, ei se mitään merkitse, sillä ikuinen elämä ei ole sitä, että jää henkiin, se on toisessa sijassa vasta: ikuinen elämä on sitä, että tuommoinen kansa loistaisi valona koko ihmiskunnan edessä. Sentähden voimme täydellä syyllä kysyä: millä tavalla joku kansa voisi saavuttaa ikuisen elämän?

Kun nyt ajattelemme Suomen kansaa, ja näemme, että se on saavuttanut ekonoomisen, fyysillisen itsenäisyyden sekä myös sielullisen itsenäisyyden, niin täydellä syyllä kysymme: olisiko mitään mahdollisuutta Suomen kansan saavuttaa henkistä itsenäisyyttä ja millä tavalla se olisi mahdollinen saavuttaa? Tämähän on erittäin tärkeä kysymys jokaiselle suomalaiselle, erittäin vakava kysymys. Eihän ole elämämme tarkoitus, että olemme täällä mukana, syömme ja juomme, menemme naimisiin, kuolemme ja tulemme haudatuksi. Emme ole suomalaisia ainoastaan sillä tavalla, että kuulumme Suomen kansaan, vaan monet suomalaiset tuntevat, että se tosiseikka, että he ovat suomalaisia, sisältää jotakin muuta vielä. He tuntevat, että heidän pitäisi tehdä jotain Suomen kansan puolesta. Heidän pitäisi osata nähdä kansan tulevaisuuteen, mihin päin sen työ on suunnattava. Ja silloin joudumme epäilemättä tuon probleemin eteen: onko saavutettavissa henkinen itsenäisyys? Silloin emme voi enää katsella historiaa, meidän täytyy katsella profeettallisesti eteenpäin olematonta tulevaisuutta.

Kaikki, jotka ovat tutkineet teosofista maailmankatsomusta ja kirjallisuutta, tietävät, että jokaisen sielullisesti itsenäisen kansan takana on henkimailma, ei ainoastaan vainajia, vaan toinen, semmoinen henkimailma, joka varsinaisesti kuuluu kansaan. Henkimailma, jonka muodostavat elävät yksilöt, joiden johdossa on määrätty yksilö, jota nimitetään kansan suojelusenkeliksi. Tuommoiset sadut suojelusenkeleistä eivät ole oikeastaan mitään satuja, vaan sellaiset runoilijat ovat nähneet enemmän kuin ne ihmiset, jotka eivät osaa katsella muuta kuin ulkonaisia asioita. Suomen kansalla on myös suojelusenkelinsä, me voimme nimittää häntä Väinämöiseksi. Hän on hyvin suuren maailman, suuren taivaallisen sotajoukon, kuten Raamatun kielellä sanotaan, etunenässä. Jokaisen kansan takana on suuri taivaallinen sotajoukko, enkelijoukko, ja sen joukon alapuolella ääretön joukko kaikenlaisia luonnon henkiä ja haltioita. Nämä tekevät kansan ja luonnon elämän eläväksi. Kun menemme ajassa taaksepäin esimerkiksi tuhat vuotta, huomaamme, kuinka ihmiset seisoessaan niityllä tai metsässä, tuntevat olevansa elävän todellisuuden edessä.

He tuntevat, ettei luonto ole kuollutta, vaan se on kuin asunto kaikenlaisille ihmeellisille olennoille, puissa elävät haltiat, metsissä peikot ja Tapion väki, järvissä ja joissa ihmeelliset vedenneidot ja Vellamot. Kaikki on täynnä elämää. Kuta lähempänä luontoa kansa on, sitä enemmän se tuntee luonnossa tätä elämää. Voimme vieläkin nähdä kansoissa yksilöitä, meidän mielestämme he ovat epäkäytännöllisiä, uneksijoita, jotka näkevät ja puhuvat kaikenlaisista olennoista, joita emme näe silmillämme. Monen mielestä tuollaiset näkijät ovat suorastaan sairaita, epänormaaleja, ja kuitenkin kaikki on totta.

Kun siis puhumme kansan aurasta, ei se tarkoita ainoastaan jonkinlaista näyttämöä, vaan siinä on elämää, ei ainoastaan vainajia, vaan haltioita ja kaikenlaisia olentoja, joiden etunenässä on suojelusenkeli. Ja mitä erikoisesti Suomen kansaan tulee, on suojelusenkelinä olento, joka itsetietoisesti on Kristuksen palvelija, ei tietysti aivan yksin, mutta eräiden toisten kansojen suojelusenkeleiden kanssa. Tuo korkea enkeliolento, Väinämöinen, on luvannut kulkea Kristuksen jälkiä: hän tahtoi siis, että hänen kansansa tulisi Kristuksen opetuslapsiksi ja sen puolesta hän työtä tekee, että hänen kansansa heräisi kulkemaan Jeesuksen jälkiä. Sitä varten hän tuntee elävänsä, sen puolesta hän tahtoo työskennellä. On muutamia toisiakin täällä Euroopassa, joilla on sama idea.

Mitenkä tämän pitää tuleman esille meidän kansassamme, kansamme elämässä fyysisessä maailmassa? Sen pitää tulla esille siinä, että meidän kansamme runoilijat ja tietäjät ja kaikki nerokkaat olennot pyrkisivät syvemmin ymmärtämään kansan sisintä henkeä, kuvaamaan kyllä sen sielullista auraa, itsenäisyyttä, mutta myöskin pääsemällä aivan kansan sisäisen elämän lähteille, kuvaamaan sen suojelusenkelin pyrkimyksiä, toimia ja tahtoa. Tämähän on jo tapahtunut jonkin verran, me näemme sen runoilijoissamme, taiteilijoissamme, säveltäjissä ja muissa, että he pyrkivät tuomaan esille jotain suomalaista. Se on alkanut jo, mutta meidän täytyy odottaa, että tulevina vuosina ja vuosisatoina yhä enemmän syventyy tuo pyrkimys tuoda esille, mitä Suomen kansan hengessä piilee. Tämän tulee saada yhä enemmän alaa meidän eturivien ihmisissä ja poliittisessa suhteessa. Suomen kansa tulee saamaan sellaista inspirationsia, että Suomi pitää erikoisena omantunnon asiana ja tehtävänä työskennellä Euroopan Yhdysvaltojen puolesta. Sen pitää poliittisessa elämässään tähdätä siihen, että saadaan rauha kaikkien Euroopan kansojen välillä. Suomen kansa on pieni ja valtiollisesti mitätön, mutta ei kuitenkaan niin pieni, ettei se voisi huutaa: tämä Eurooppa on annettu meille sitä varten, että eläisimme yhdessä. Onhan meillä jo Kansainliitto, jossa Suomenkin ääni kuuluu pontevasti, vaikka tuo Kansainliitto ei olekaan vielä saanut paljon mitään aikaan, vaikka sen on täytynyt tuntea olevansa vain pieni aatteellinen voima tässä aineellisessa maailmassa, mutta se itää ja kasvaa, vähitellen siitä tulee suuri puu. Sentähden ei meidän tarvitse olla toivottomia, vaikka tuollainen Kansainliitto onkin vielä niin heikko, mutta meidän pitäisi Suomessa ymmärtää, että tällä työllä on kaikista suurin merkitys nyt Euroopan historiassa: Euroopan tulevaisuudesta ei tule mitään, jolleivät kansat ja valtakunnat herää näkemään, että heidän täytyy elää liitossa keskenään, että heidän täytyy muodostaa Euroopan Yhdysvallat. Amerikassa on jo kauan aikaa ollut Yhdysvallat, joskin siellä yhteisen kielen vuoksi se on ollut helpompaa. Ei valtakunnan ulkonainen itsenäisyys tarvitse merkitä sitä, että se sortaisi toista, nousisi toisten yläpuolelle: sen itsenäisyys on silloin korkeampi, kun se tahtoo olla veli toisten kanssa. Keskiajalla voi yksityisten itsenäisyys joskus merkitä sitä, että täytyy tappaa muita ihmisiä, mutta nyt jo ihmisten itsenäisyys enemmän ja enemmän merkitsee sitä, että ihminen osaa kunnioittaa toisia, antaa toisille heidän oma itsenäisyytensä. Samoin kansojen itsenäisyys merkitsee ulkonaisesti ja poliittisesti sitä, että jokainen tunnustaa toisensa itsenäisyyden todellisuudessa ja sanoo: mahdotonta olisi meidän ruveta sotimaan keskenämme, meidän täytyy inhimillisesti ratkaista kaikki ristiriidat. Sentähden on saatava aikaan Euroopan Yhdysvallat. Ja se tulee, vaikka kohtaloa vastaan taistellen joku kansa yrittäisikin päästä toisten herraksi. Tuo sana on ollut piirrettyä Euroopan auran yli jo muutamia satoja vuosia, ja sentähden meidän koko valtiollinen elämämme tässä Euroopassa on kuin sakkosilla oloa, kuin emme tahtoisimme tunnustaa, mitä seisoo kohtalon ovella, mutta kaikki leikki kohtalon uhalla tulee erittäin kalliiksi. Sentähden Suomen kansan tehtävä poliittisesti on ollut huutavan ääni korvessa. Ja tahtoisin lisätä, mutta en sano sitä ehdottomana ehtona tällä hetkellä; meidän kansamme tehtävänä tulee olemaan riisuutua täydellisesti aseista. Tämä tuntuu tietysti hullulta tällä hetkellä ihmisistä: meillä on Venäjä tuolla, se hyökkää heti meidän kimppuamme. Mutta minä sanon: niin ei tule tapahtumaan, vaan jos Suomen kansa uskaltaa sen tehdä, ja vaikkapa Euroopan

Yhdysvaltojen nimessä, silloin ei kukaan uskalla koskea siihen. On aivankuin kansa silloin olisi uskaltanut julistautua pyhäksi ja koskemattomaksi. Tätä ei ymmärretä vielä tänä päivänä, mutta kuitenkin se on oleva niin.

Mutta jotta pääsisimme siihen, tarvitsee jotain muutakin, kuin että meidän kansamme runoilijat ja profeetat pyrkivät tuomaan ilmi, mitä kansan hengessä piilee, pyrkivät tuntemaan Väinämöistä ja mitä hän suunnittelee Kristuksen seuraajana. Siihen tarvitsee myös, että meidän kansamme rakentaa tiedon yhteyden henkimaailman kanssa; ei mitään spiritististä yhteyttä, vaan yhteyttä kansamme suojelushengen ja hänen auransa kanssa. On välttämätöntä, että tämä saadaan fyysillisesti – käyttäkseni vanhaa nimitystä – mysteeriksi, että saadaan fyysillisesti yhteys kansan sisimmän hengen kanssa mysteerion välityksellä, semmoisen opiston välityksellä, joka on tietoisessa yhteydessä Väinämöisen ja sen hengen kanssa. Se on ehdoton ehto, jotta meidän kansamme sitten pääsisi henkisesti kansana uudestisyntymään. Tuommoinen kansan uudestisyntyminen on niin mahtava ja merkillinen asia, ettei se saata käydä, ellei ole valiojoukkoa, joka on itse uudestisyntynyt.

Tämä ei myöskään ole mikään tuulesta temmattu haave, sillä sen nojalla, että meidän kansamme on niin paljon itsenäistynyt ja että meidän kansamme historiallisessa johdossa on olento, joka on erikoisesti kehittynyt. Meillä on jo henkimaailmassa tämmöisen mysteerikoulun siemen eli alkutyypin, ja meidän suuret vainajamme ovat siinä koulussa mukana. Mihinkä ovat joutuneet meidän suuret miehemme viime vuosisadalla: Snellman, Lönnrot, Topelius y.m.? Eivät he ole lähteneet pois Suomen kansan aurasta, he viettävät siinä kuoleman jälkeisen elämänsä, ja se saattaa olla hyvin pitkä. Siis nuo suuret sielut, jotka tekevät työtä Suomen itsenäisyyden puolesta ja sillä osoittavat, että ottivat inspiratsionin vastaan Väinämöiseltä, ovat nyt henkimaailmassa vainajien mukana siinä mysteerio-opistossa luomassa niitä mysteeriä, uudestisyntyviä Egyptin pyramiideja, joiden on määrä tulla Suomen kansan fyysilliseen elämään. Jotta Suomen kansa voisi kansana kulkea kuolemattomuutta ja ikuista elämää kohti, jotta voitaisiin tehdä semmoinen historiallinen yritys, että kansa syntyisi uudestaan. Silloin olisi kuin jokin paikka maan päällä, joka olisi kuin paratiisi.

II

RAKKAUDEN PARATIISI

Rakkauden paratiisista ehkei niin paljon puhuta, mutta paratiisista olemme jokainen kuulleet puhuttavan. Paratiisista, tuommoisesta muinaisesta ihmeellisestä onnentilasta ja onnenmaailmasta, jossa ihmiskunta eli. Siitähän puhutaan, ei ainoastaan meidän kristinuskossamme, mutta myöskin juutalaisten uskonnoissa ja melkein kaikissa maailman uskonnoissa ja vanhoissa taruissa ja traditsioneissa. Me tietysti, me nykyajan ihmiset, me olemme alkaneet epäillä tätä paratiisitarua. Emme me ole niin varmoja siitä, onko koskaan mitään tuommoista ihmiskunnan paratiisia ollut olemassa. Pikemminkin meistä voi tuntua siltä, että paratiisi on joku tulevaisuuden ihanne, joka häämöittää ihmisten silmissä. Ehkä joskus vuosituhansien kuluttua syntyy maan päälle semmoinen paratiisi, semmoinen tuhatvuotinen valtakunta, jossa ihmiset voivat elää onnellisina ja rauhassa keskenään. Mitä me nykyisin, me ihmiset, tiedämme elämästä, sekä omasta elämästämme, että historiallisesti ihmiskunnan elämästä. Se kärjistyy enimmäkseen siihen, että tiedämme elämän olevan kaikkea muuta kuin paratiisia. Meidän mielestämme elämä on pikemminkin jonkunlaista vaikeata onnettomuuden tilaa, jokin murheen planeetta, murheen maailma, johon me ihmiset olemme heitetty. Elämä on pikemmin kuin kiirastulta ja helvettiä. Sillä tavalla me ihmiset, nykyajan epäilijät, ajattelemme päätämme pudistaen, kun kuulemme puhuttavan muinaisajasta, kulta-ajasta, josta kuitenkin kaikki vanhat tarinat kertovat. Mutta miksi me ainoastaan jäisimme tuommoiseen epäilykseen. Voimmehan myöntää, että tuommoisessa ajatuksessa, että kerran elämä täällä maan päällä voi muodostua paratiisiksi, voimmehan myöntää, että se ajatus ei ole järjetön. Se on merkillinen tulevaisuuden ihanne, jonka puolesta ihmiskunnan kannattaa elää. Mutta pitääkö meidän jäädä epäilemään tuota vanhaa paratiisin tarua. Eiköhän siinä voisi olla jotakin historiallista. Mitä me yleensä teemme, kun tieteellisesti tahdomme tutkia tämän laatuista kysymystä? Me turvaudumme omiin kokemuksiimme, me turvaudumme elämän nykyisyyteen, empiiriseen todellisuuteen ja kysymme: onko tässä meidän näkyväisessä, tuntemassamme ihmiselämässä, tai ihmispersoonallisuuksien historiassa jotakin, joka saattaisi viitata tuommoiseen vanhaan, muinaiseen paratiisiin. Olemmehan oppineet tieteellisissä tutkimuksissamme, että ihmiskunnan historia, sen kehityshistoria, toteutuu lyhyessä muodossa suurin piirtein katsottuna jokaisen ihmisyyksilön elämässä.

Jos me katselemme meidän ihmisten elämää silmällä pitäen vanhaa paratiisitarinaa, tarua, niin minä luulen, että jokainen meistä myöntää, että tämä taru astuu heti aivankuin realistiseen valoon, jos ajattelemme kunkin ihmisen yksilöllistä elämää. Ehkä siihen sisältyy sängen suuri viisaus, jonka voimme saada ajattelemalla siitä ilmi. Se, joka näin ajattelee, hän perustelee tuon käsityksensä paratiisitarusta siihen aivan jokaisen ihmisen empiiriseen kokemukseen, että hän on lapsuudessaan elänyt paratiiselämää. Lapsuudessaan on jokainen ihminen paratiisin asukas. Hän on huoleton, hän on elämän edessä, hän on aivankuin jonkunlainen suosikki, jonka ei tarvitse itse mitään ajatella, eikä mistään huolehtia, vaan josta toiset pitävät huolen. Älkäämme ajatelko poikkeustapauksia. Älkäämme ajatelko niitä synkkiä poikkeuksia, joita aina on olemassa. Älkäämme ajatelko lapsia, joiden lapsuus ei ole paratiisia, vaan muistelkaamme, että useampien ihmisten lapsuus sentään on ollut jonkun aikaa paratiisillista, huoletona. Ja kun sitten vielä ajattelemme itse paratiisitarua semmoisena kuin se meillä on tunnettu ja semmoisena, kun se esiintyy juutalaisten kertomuksessa, sekä semmoisena, kun se esiintyy meillekin, niin muistakaamme, että tämä paratiisitaru on yhteydessä sen merkillisen ja jokaiselle ihmiselle tutun seikan kanssa, että meissä ihmisissä ei ole ainakaan normaalioloissa sukupuolisuus herännyt vielä lapsuudessa. Paratiisitarussahan juuri viitataan siihen, että paratiisista ajettiin ensimmäinen ihmispari ulos silloin, kun se tuli tietoiseksi omasta sukupuolestaan. Ensin he siellä paratiisissa eivät tienneet mitään sukupuolestaan, sukupuolisuudesta. He elivät viatonta elämää, niinkuin meidän on tapana sanoa. Tämä asia toistuu jokaisen ihmisen lapsuudessa. Lapsi, joka on terve ja normaalioloissa syntynyt ja kasvanut, ei liioin tiedä mitään sukupuolielämästä. Hänen

huolettomuutensa, hänen onnensa ja autuutensa on juuri siinä, että hän on aivan vapaa ja tiedoton siitä ihmeellisestä seikasta, joka vasta myöhemmin, hänen saavuttuaan määrättyyn ikään, hänessä herää.

Jos ajattelemme tuota paratiisitarua, niin huomaamme, että Aadam, juutalaisten kertomuksen mukaisesti, ensin eli yksin paratiisissa ja vasta jonkun ajan kuluttua kerrotaan Jumalan sanoneen: ei ole ihmisen hyvä olla yksin ja silloin luotiin Eeva. Aadam ja Eeva elivät ensin yhdessä paratiisissa merkillistä, onnellista elämää ja vasta jonkun ajan kuluttua tapahtui tuo kuuluisa niin sanottu syntiinlankeemus, jonka perästä jo huomasivat olevansa alastomia. Sentähden heidät ajettiin paratiisista. Tämä toistuu myöskin elämässä. Lapsuuden paratiisissa on ihminen ensin kuin yksin. Hän on aivan sukupuoleton olento, hän ei tiedä mitään minkäänlaisista sukupuolivoimista, eikä hänessä herää mitään ihmeellistä kainoutta herättäviä tunteita. Hän on aivan luonnollinen ja aivan vapaa. Hänen tunne-elämänsä on aivan luonnollista ja puhdasta ja hän on aivan yksin. Kaikki ihmiset ovat hänen veljiään, hänen tovereitaan, setiään, tätejään, mutta kuitenkin hän on yksin. Vasta sitten, kun hän saapuu määrättyyn ikään, vasta silloin hänessä alkaa herätä ihmeellinen onnen kaipuu, toverien ja ystävien kaipuu. Useampien lasten elämä saa jotakin tyydytystä, jos hän tuntee rakastavansa suuresti omaisiaan, sisariaan ja veljiään, tai hän saa erikoisen hyvän tuttavun, johon hän luottaa ja jolle hän voi kertoa kaikki salaisuutensa, joka ajattelee kaikista asioista samalla tavalla kuin hän itsekin. Nämä ystävät tulevat erinomaisen hyvin toimeen toistensa kanssa ja vannovat toisilleen ystävyyttä, joka kestää läpi elämän, läpi ikuisuuksien.

Ajatelkaamme sitten nuoria ihmisiä, jotka, niinkuin sanomme, rakastuvat ensimmäisen kerran johonkin toiseen sukupuoliolentoon. Heidän ensimmäinen tunteensa, paremmin ensimmäinen rakkautensa on äärettömän taivaallista, korkeata, puhdasta, viatonta. Se on aivankuin paratiisia, se on aivankuin Aadamin ja Eevan oloa ensimmäiltä paratiisissa. Eivät nuo nuoret ihmiset tiedä mitään sukupuolielämästä, eivät he tiedä mitään siitä kaikesta aistillisesta nautinnosta, jota ihminen vanhempana tuntee. Eivät he tahdo kosketella toisiaan, he aivankuin palvovat toisiaan, he rakastavat, ihailevat, ihannoivat toisiaan, he arkailevat toistensa läsnäoloa ja kuitenkin kaipaavat sitä. Tuo ensimmäinen nuoruuden rakkaus on niin taivaallista, puhdasta ja pyhää. Siinähan toistuu Aadam ja Eeva episodi paratiisissa, se ensimmäinen episodi, jolloin he eivät vielä olleet syöneet hyvän ja pahan tiedon puusta.

Mutta sitten nuorten ihmisten elämässä tapahtuu ihmeellinen muutos. He tosiaan tältä kannalta katsoen lankeavat kuin jonkinlaiseen syntiin. Tosinhan on eri tapoja sanoa kuvata sitä seikkaa, että nuoret ennemmin tai myöhemmin huomaavat olevansa ruumiillisia olentoja ja kaipaavat toisiaan myös ruumiillisesti. Sitten heidän täytyy myös saada toinen toisensa ruumiillisesti, ja silloin, vaikka tuo lupaus ensin on niin suuri, että nuoret ajattelevat ja kuvittelevat, että kun saamme toisemme ruumiillisesti, toisin sanoen, kun me menemme avioliittoon, niin ei mikään voi häiritä meidän onneamme, ei mikään voi turmella meidän sopusointuamme ja autuuttamme. Kuinka hyvin me ymmärrämme toisiamme. Niin kuvittelevat nuoret. Ja sitten me tiedämme, että todellinen historian kulku on se, että kun nämä nuoret sitten saavat toisensa, vaikkakaan tavallisesti eivät saa toisiaan, ne nuoret, jotka ovat ensimmäisen kerran rakastuneet, vaan useimmiten tulee avioliitto myöhäisempänä episodina elämässä, niin he huomaavat ja useampien kokemus on se, että avioliitto ei ollenkaan toteuta lupauksia, se ei ollenkaan tuo sitä ihmeellistä onnea, jota he olivat uneksineet ja odottaneet. Päinvastoin, avioliitto repi harsot heidän silmiltään ja he huomasivat, että he ovat alastomia ja onnettomia olentoja, ja että he tulevat jotenkuten toimeen. Sen perästä ihmiset ovat taipuvaisia ajattelemaan, että maallinen paratiisi on jotakin, joka houkuttelee heitä tulevaisuudessa. Se on kuin lupaus, että joskus, mutta eihän vielä ole maan päällä paratiisia. Meidän ihmisten käytännöllinen kysymys muodostuu näin ollen myös enemmän tuoksi kysymykseksi, miten kykenemme paratiisia tänne maan päälle rakentamaan, miten voimme luoda onnea ja rakkautta, jota kaipaamme. Onko se mahdollista, voiko tänne maan päälle luoda rakkauden paratiisin? Noin me ihmiset mieluummin kysymme ja meillä on tietysti silloin kaikenlaisia teorioita, kaikenlaisia neuvoja ja tietoja, joilla me voimme onnea luoda. Toiset sanovat: on aivan välttämätöntä, että taloudellinen kysymys tulee ratkaista ensin, sillä jos ei taloudellinen kysymys ole ratkaistu, jos ei lasten tulo maailmaan ole turvattu, jos ei

toimeentulo ole varmaa, niin ei myöskään ole mitään onnea. Tällähän on itseasiassa jouduttu toisen kysymyksen eteen.

Mutta sitten on toisia ihmisiä, jotka sanovat toisella tavalla, jotka neuvovat toiseen suuntaan, jotka koettavat antaa neuvoja juuri aviopuolisoille, juuri niille kahdelle, jotka yhdessä koettavat luoda paratiisin. Tehkää niin ja niin, he sanovat, noudattakaa semmoisia sääntöjä ja määräyksiä, älkää etsikö nautintoja, etsikää ennemmin velvollisuuden tuottamaa tyydytystä, etsikää toistenne onnea enemmän kuin omaanne. Tällaisia neuvoja annetaan taas toiselta taholta ja täytyyhän meidän myöntää, että näissä neuvoissa ja teorioissa on perää. Mutta totuuden etsijä kysyy sitten vielä: onko mahdollista todella saavuttaa jotakin paratiisia ja mihinkä tuo mahdollisuus perustuu. Voimme sanoa, että elämä yleensä täällä maan päällä on kuin toteuttamista, kuin jonkun sisäisen, jonkun ihanteen toteuttamista, se on kuin suunnitelman toteuttamista, vaikkakin jotkut ihmiset mielellään tahtovat sanoa, että elämä on seikkailua; vaan kun siinä ei ole ohjelmaa. Mutta meidän olemme aina olleet sitä mieltä ja näissäkin esitelmissä me olemme viitanneet siihen, koettaneet puhua siitä, kuinka elämä on koulua ja kuinka elämällä on tarkoitus ja jonkinlainen suunnitelma. Monet ihmiset ovat vakuutettuja siitä, että elämällä on suunnitelma ja että elämässä jotain toteutetaan, ja se merkitsee, että joskin se aihe oli taivaassa näkymättömissä tai missä lienee, on toteutettuna kuva siitä, mikä kerran pitää toteutua maan päällä. Sillä muuten ei olisi toivoa, että maan päällä voisi mitään toteutua. Täytyyhän meidän sanoa, kun katselemme erilaisia kukkia, kasvien siemeniä, että jokaisessa siemenessä on aivan määrätyn kukan itu, määrätyn kukan aate eli kuva, miksi nyt tahdomme tätä ajatusta määrittellä tai tulkita. Luonto ei koskaan erehdy siemenen suhteen, vaikka siemenet näyttävät fyysiselle silmälle niin samanlaisilta. Vaikka me emme saattaisi sanoa, minkä kukan siemeniä nuo ovat, niin varmasti luonto tietää. Kun siemen asetetaan maahan, niin siitä tulee määrätynlainen kukka. Sentähden ihmisen elämä on kuin siemen, jonka pitää kasvattaa kukkansa. Elämällä täytyy olla siis määrätty aate, ihanne ja suunnitelma, joka toteutuu, sillä muutenhan se olisi kuin seikkailua, muutenhan se olisi järjetöntä, muutenhan ei olisi mitään varmuutta, sillä jos siemenet eivät koskaan tietäisi, mikä mistäkin tulee, niin todella olisi sekasorto ja epäjärjestys. Sentähden voimme kysyä totuudenetsijöinä: ehkä sittenkin tuossa vanhassa paratiisin tarussa on jotakin ihmeellistä perää. Tähän antaa vastauksen salaiset opit, kaikki salaiset traditsionit, jotka ovat säilyneet pyhissä veljeskunnissa, kaikkien uskontojen sisäisissä piireissä ja Valkoisessa Veljeskunnassa aikojen aamusta lähtien. Kaikki nämä salaiset traditsionit, josta me yksilöt voimme myöskin todeta ainakin osia, kun itse kuljemme totuuden etsijöinä. Kaikki nämä traditsionit kertovat yhdellä suulla, että paratiisitarussa on todellakin muutakin perää kuin vain se yksilöitä koskeva, josta äsken oli puhe. Sillä meidän olemme myöskin tieteellisesti sitä mieltä, että yksilöiden elämässä toistuu lyhyesti se, mikä on ollut ihmiskunnan elämässä ennen. Sentähden huomaamme, että jokaisen yksilön elämässä on tuo paratiisitaru toteutunut. Ensin lapsi elää sukupuolettomassa paratiisissa, sitten lapsi elää sukupuolisessa paratiisissa, semmoisessa paratiisissa, että hänen tunne-elämänsä on persoonallisesti herännyt ja sitten vasta hänet ajetaan ulos paratiisista.

Kun tämän pidämme mielessämme, niin kysymme, eikö se viittaa johonkin menneisyyteen, johonkin meidän ihmiskunnan historiassa, joka ennen on ollut. Silloin saamme vastauksen: epäilemättä toistuu yksilön elämässä ihmiskunnan yhteinen kokemus. Ihmiskunta on kerran elänyt tilassa, jolloin se oli sukupuoleton. Meidän ei tarvitse ajatella, että se on ollut tämän maan päällä, nykyisessä näkyvässä olotilassa. Se on ollut missä tahansa. Katsokaamme enemmän psykologiselta kannalta tätä asiaa. Joka tapauksessa ihmiskunta on elänyt, joskus me kaikki ihmiset olemme eläneet sukupuolettomassa tilassa, jolloin me emme tieneet mitään muuta kuin siitä ihmeellisestä autuudesta, siitä ihmeellisestä rauhasta, joka on ollut meidän omassa hengessämme. Mutta kun Jumala katsoi tätä meidän ihmiselämäämme, niin silloin hän aivankuin sanoi: ei ole hyvä ihmisen olla yksin. Sillä kun me ihmiset yksilöinä kaikki olimme täydellisiä, olimme ilman ristiriitoja, olimme ja elimme paratiisissa, niin oli se aika, jolloin vaara oli meitä lähellä. Ibsen kuvaa Peer Gynt runoelmassaan, kun hän puhuu peikoista, että peikkojen tunnusmerkki on se, että he ovat omalle itselleen kylliksi. Jokainen yksilö on kaikessa oma itsensä, mutta samalla hän on omalle itselleen kylliksi. Hän ei kaipaa mitään muuta. Se on peikkojen elämää. He eivät tiedä mitään ristiriidoista, mutta he eivät tiedä myöskään mitään säälistä, myötätunnosta, vielä vähemmän rakkaudesta. He ovat itselleen kylliksi.

Jumala näki tämän. Vaara uhkaa Aadamia, kun hän on yksin. Ja silloin alkoi uusi periodi ihmiskunnan historiassa. Ihminen tulee sukupuoliseksi olenoksi, ellemme katsele näitä asioita nyt metafysiseltä kannalta, vaan katselemme niitä psykologisesti.

Menemme nyt siihen kohtaan ihmiskunnan historiassa, jolloin se oli jakautunut kahteen sukupuoleen. En sano, että tämäkään kohta olisi ollut täällä maan päällä, tässä näkyväisessä olossa, vaan se ihmiskunta oli aivan toisenlainen, silloin miljoonia vuosia sitten. Olkoon se ollut missä ympäristössä tahansa, missä lie ollut, jossain toisessa, taivaallisemmassa ympäristössä. Siellä ihminen oli sukupuoleton, siellä ihmisen elämä, vaikka se oli jakautunut kahteen sukupuoleen, oli paratiisia. Heillä ei vielä ollut näitä näkyviä ruumiita, joita sitten on sanottu alastomiksi, vaan he olivat samanlaisia olentoja tai toisin sanoen, yksilöolentoja tietysti, mutta sillä tavalla, semmoisilla ruumiilla eli verhoilla varustettuja, että he siinä verhossa toivat ilmi toisessa jotain negatiivista, nimitämmekö sitä sähköksi tai magnetismiksi. Nämä ihmiset olivat kaksi ja kaksi yhdessä, ja heidän yhdessäolonsa oli mahdotonta onnea, ehdotonta paratiisia. Se oli sanomatonta sulautumista toisiinsa ja samalla he säilyttivät oman itsensä. Rakkauden siemen, myötätunnon, korkeamman ymmärryksen siemen laskettiin sen kautta yksilöiden tietoisuuteen. Jokainen ihminen, joka nyt on täällä maan päällä, jokainen meistä, joka elää näissä olosuhteissa, jokainen meistä siis kerran, aikojen aamulla, on ollut paratiisissa, ollut äärettömän hyvä, sanomattoman hyvä ystävä jonkun toisen kanssa. Jokaisella on ollut ystävä, ja näiden ystävien suhde on ollut niin läheinen, niin lämmin, niin täydellisen sopusointuinen, niin toisiinsa sulautuvainen, että me emme löydä sanoja kuvataksemme sitä paratiisillista rakkautta, sitä ihmeellistä onnea, jota jokainen meistä kerran aikojen aamulla on saanut kokea. Tämä kysymys ei ole missään tekemisissä meidän korkeamman ja alemman minämme kanssa, niinkuin me olemme tottuneet puhumaan. Tietysti meillä on korkeampi ja alempi minä, mutta tämä kokemus ei ole sitä, vaan tämä kokemus, joka jokaisella ihmisellä on ollut, on se paratiisillinen kokemus ystävydestä ja rakkaudesta. Mutta sitä minä en tahdo sanoa, että tässä olisi kysymys mistään kaksoissielusta, että ihmiset ovat kaksoissieluja, että he ovat niinkuin luodut kaksi ja kaksi. Siitä en tahdo sanoa mitään siitä yksinkertaisesta syystä, että ei meillä tarvitse olla mitään kaksoissieluja missään salaperäisessä merkityksessä, sillä me olemme yksilöitä. Mutta samalla, kun me olemme ehjiä ja kokonaisia yksilöitä ja ihmisiä, samalla jokainen meistä voi käsittää, että ihmiset voisivat kulkea kaksitellen, pitäen toisiaan kädestä pitkällä pyhiinvaellusmatkallaan Jumalan valtakuntaan. Sehän olisi vasta inhimillistä onnea, että olisi kaksi ihmistä, jotka molemmat yhdessä vilpittömästi tahtoisivat pyrkiä täydellisyyteen. Silti ei olisi kysymys silloin mistään pikkumaisesta onnesta, siinä olisi kysymys jostain taivaallisesta, aivan ylitsevuotavasta autuudesta, joka tekee heidät luotettaviksi ystäviksi, joka tekee, että he aivan satumaisen hyvin ymmärtävät toisiaan, joka tekee, että he viihtyvät toistensa parissa, tahtovat kulkea rinnatusten, ei vuoden, kymmenen, tai yhden elämän, vaan miljoonia vuosia, ikuisuuksia.

Muistakaamme, että jokaisessa, kun me kerran olemme ihmisiä, elää tämä aavistus, tämä merkillinen aavistus, että me emme ole yksinheitettyjä, vaan me olemme kyllä kokonaisia ihmisiä, yksilöitä, eikä mitään puolinaisia olentoja, ei mitään semmoisia kahtia jaettuja, miekalla lävistettyjä olentoja, jotka katselevat nyt toista puoliskoaan. Me tiedämme kokemuksesta, että mikäli meissä on tällaista puolinaisuutta, se johtuu siitä, että me emme ole saaneet koko minäämme, koko jumalallis-inhimillistä minäämme ilmenemään omassa persoonallisuudessamme, että vain persoonallisuutemme tuntee itsensä vajavaiseksi. Sitten, kun persoonallisuutemme löytää korkeamman itsensä, löytää Jumalan sisimmässään – joka asia nyt Kristuksen työn jälkeen on paljon helpompi kuin ennen – niin silloin me tulemme tuntemaan itsemme aivan ehjiksi ja täydellisiksi olennoiksi. Me olemme kokonaisia ihmisiä. Mutta siitä huolimatta me tunnemme ja tiedämme myöskin, että meidän onnemme, meidän autuutemme olisi tuhatkertainen, ja voimme melkein sanoa, riippuvainen siitä, että meillä olisi joku, joka kulkisi rinnallamme. Tämä se nyt, tämä tieto muinaisista kokemuksista, muinaisesta paratiisista, joka samalla on aavistus jostakin tulevasta, tämä se ajaa ainakin suuremman osan ihmisiä, ainakin herkimpiä luonteita etsimään.

Ihmiset etsivät onnea, he etsivät toveria, he etsivät ystävyttä, rakastettua, johon voisivat luottaa. Sentähden he ovat tietäneet, että koska se kerran on tapahtunut, se voi vielä kerran tulla, kerran se voi tulla

uudestaan tuo paratiisi ja tulee välttämättä, vaikka matka olisi pitkäkin, vaikka kuljemme koulussa ja juuri kasvatamme itseämme tuota tulevaisuutta varten.

Jossakin pyhässä kirjassa sanotaan: ei ole ihmisen sydämeen astunut, ei ole ihmisen päähän tullut, ei hänen korvansa kuulleet, eikä hänen silmänsä nähneet, minkä ihmeellisen autuuden Jumala on hänelle valmistanut. Hänellä on sisässään suurenmoinen onni, lupaus, joka perustuu muinaiseen, kadotettuun paratiisiin, joka on kerran saavutettava takaisin. Nyt käymme koulua, nyt käymme oppimassa. Välistä meidän elämämme on kuin väläystä tuosta tulevasta paratiisista. Kai jokainen ihminen joskus elämänsä varrella saa kokea, mikä on todellinen ystävyys ja rakkaus. Jokainen saa sitä valoa kokea, mutta useimmiten se sekoittuu elämän hyörinään.

Nyt kysymme, kun käymme täällä koulua, niin miten voisimme erikoisesti katsoa ja tarkata tämän puolen valmistumista itsessämme? Mitä linjoja pitkin kulkee meidän kehityksemme, meidän kasvatuksemme ja itsekasvatuksemme tässä suhteessa? Jos katselemme ihmiskunnan historiaa, niin saamme taas opetusta. Kun taas ajattelemme ihmisyyksilöiden elämää, itseämme nuorina, silloin kun sukupuolielämä meissä ensinnä herää, niin siitäkin opimme. Mitä me silloin vaistomaisesti etsimme? Silloin nuori etsii, vaikkei hän tietäisi etsivänsä, häntä vetää puoleensa kauneus. Hän sanoo aina: se on niin kaunis tuo ja tuo, sinä olet niin kaunis. Jos hän ei näin osaa ajatellakaan, niin se on kuitenkin kauneus, joka häntä viehättää. Niin vaistomaisesti häntä viehättää, jos nyt ajattelemme nuorta tyttöä, häntä viehättää urhoollisuus, tai niinkuin sanomme toisella tavalla, miesmäisyys. Poikia viehättää naisessa hänen suloutensa, tyttöjä miehessä hänen rohkeutensa, mutta emme jää tälle kannalle aivan kokonaan.

Myöhemmin me olemme tietoisia jostakin toisesta ja silloin mies, mitä hän etsii naisesta? Tutkikoon joka mies itseään, ja hän huomaa silloin etsivänsä naisesta puhtautta. Tämä ei ole ollenkaan niin vanhanaikaista ja hullua puhetta, sillä vaikka me nykyajan ihmiset emme tahdo tätä tunnustaa, niin jos me tutkimme itseämme, omaa sydäntämme, niin huomaamme, että mies aina naisessa etsii puhtautta. Hän tahtoo aina, että se nainen, jota hän rakastaa, on oleva puhdas. Mitä taas nainen miehessä etsii, sisässään tuntee ja ajattelee miehestä, mitä nainen etsii? Hän etsii miehessä jaloutta ja anteliaisuutta. Mies ei saa olla pikkumainen. Itseasiassa, jos katselemme elämän koulun kannalta näitä eri sukupuolia, niin huomaamme, että nykyaikana me emme yleispiirtein elä tuossa ajassa, jolloin etsitään vain kauneutta.

Kauneus kyllä painaa paljon vaa'assa, mutta meillä voi olla kauneudesta niin paljon erilaisia käsitteitä. Kauneushan ei ole ainoastaan sen piirteisä piilevä sopusointuisuus, vaan kauneus on meistä sielukkaampaa. Me emme suorastaan elä tuossa ajassa, jolloin vain katsottiin ulkonaista kauneutta ja urhoollisuutta. Me elämme pikemmin siinä ajassa, jolloin pyydämme, niinkuin sanottiin, puhtautta ja jaloutta. Tältä kannalta tulemme siihen, että voisimme sanoa, että nykyajan ihmiset elävät ajassa, jolloin miesten on suoritettava maakoetta ja voitettava maakokeessa, ja naisten suoritettava tulikoetta ja voitettava tulikokeessa. Naisten tulee itsetietoisemmin kuin ennen etsiä puhtautta, kasvaa siinä, kasvattaa itseään siinä. Minä luulen, että se alkaa tuntua hyvin meidän nykyaikaisessa naisessamme jo, meidän nykyaikaisessa nuorisossammekin. Me olemme eläneet semmoisessa ajassa, semmoisessa murroskaudessa, jolloin elintavat ovat vähän höltyneet, jolloin puhtaus ja tuollaiset vanhanaikaiset ihanteet ovat kadottaneet merkityksensä. Mutta samalla myöskin naiset alkavat huomata sisässään ja tuntea, että heidän pelastuksensa on sittenkin siinä, että he käsittävät tuon sanan: puhtaus. Miehen taas, lumotakseen naisen, herättääkseen rakkautta naisessa, täytyy voittaa tuossa maakokeessa, tavalla tai toisella. Ei hänen tarvitse olla rikas, hän voi olla köyhäkin, mutta naisen pitää tuntea koko olemuksellaan, että tuo mies ei ole saita, tuo mies on kuningas, hän antaa, mitä hänellä on. Nainen on polvillaan sen miehen edessä ja palvoo sitä miestä, joka menettelee niinkuin kuningas, ei koskaan niinkuin kerjäläinen. Vaikka ei sillä miehellä olisi rikkautta, hän antaa kaikkensa naiselle. Miehen tulee olla väsymättömästi jalo, ei koskaan pikkumainen, aina valmis, mikäli mahdollista, täyttämään naisen pyyntöjä tässä suhteessa, niin vanhanaikaiselta kun tämä selitys tuntuukin. Ehkä monen mielestä tuntuu, ettemme vielä ole ratkaisseet näitä asioita. Me emme ole näitä kokeita täydellisesti ratkaisseet, että voisimme sanoa, että se kuuluu menneisyyteen, me elämme keskellä näitä kokeita vielä, vaikka on pieni murroskausi, vaikka

näyttää siltä, että ihanteet ovat toisenlaiset, vaikka emme tahdo kiinnittää huomiota mielestämme pikkuseikkoihin. Ajan ratas ei ole pyörähtänyt niin kauas, että olisimme vapautuneet, olemme yhä kiinni näissä asioissa. Sinä nainen, pyri puhtauteen, ole puhdas. Sinä mies, ole jalo, ole antelias, ole kuningas. Sillä silloin toteutuu tuo ihana madonnanäkemys: madonna, joka kantaa Kristuslasta sylissään. Hänen oma miehensä on lapsi, mies on aina vähän lapsi ja nainen aina vähän äiti. Miehen ja naisen täytyy aina tuntea sisässään nämä äidin ja lapsen tunteet.

Sitten muuttuu näyttämö. Tulee lapsi äidille. Ja se lapsi on lapsi, jonka äiti on madonna, äiti, nainen, tyttö on todella silloin äiti, joka on synnyttävä pojan ja silloin hän on madonna, kun taas vielä lähemmässä merkityksessä hänen lapsensa on taivaallinen lupaus. Sillä aina, kun isälle ja äidille syntyy lapsi, on se lupaus heille siitä, että ehkä tämä saavuttaa sen, jota me emme saavuttaneet. Ja sentähden isän ja äidin suhde lapseen herättää uusia puolia ihmisrakkaudessa. Siinä ihmisen rakkaus kadottaa itsekkyytensä ja kaiken itsekkyyteen vivahtavan persoonallisen rakkauden. Se muuttuu epäitsekkääksi. Se ei suorastaan odota enää mitään onnea. Se onni on auttamista. Se onni on sitä, että se saa hoitaa, kasvattaa tuota ihmeellistä, taivallista lasta. Se onni on kuin tulevaisuuden lupaus, että kun epäitsekkäästi hoitaa, kasvattaa näitä lapsiaan, niin ehkä he joskus rakastavat takaisin. Mutta siitä ei ole tietoa ja se ei ole välttämätöntä äidille ja isälle, jotka ovat täynnä rakkautta lapsiinsa.

Lapset tietysti rakastavat heitä, mutta itsetiedottomasti, aivan luonnollisella tavalla. Isä ja äiti rakastavat itsetietoisesti, ja kun ihminen on saanut kokea tätä isän ja äidin rakkautta, sitten heille avautuu kuin uusi episodi heidän rakkauselämässään. Silloin hän alkaa ymmärtää, että hänen pitää olla korkeamman olennon lapsi ja sitten hänen pitää olla toisten ihmisten isä, kehittyneempi, viisaampi, mestariolento, joka rakastaa opetuslapsiaan niinkuin äiti pienokaistaan. Ihminen tulee silloin aivan uuden mysteerion eteen, Kristusrakkauden eteen, ja hän saa nähdä sekä ymmärtää, mitä jumalallinen rakkaus on, josta sanotaan, että hän lunastaa maailman.

III

NIIN RAKASTI JUMALA MAAILMAA

Niin rakasti Jumala maailmaa on ilmoitettu tämänpäiväisen esitelmän aiheeksi ja sehän on luonnollinen aihe näin joulun aikana. Meillä oli viime sunnuntaina puhetta rakkauden paratiisista ja jouluhan on rakkauden juhla, ja rakkauttahan me ihmiset olemme oppimassa maan päällä, rakkauden läksyjä aloimme oppia alusta lähtien. Rakkauden paratiisi oli meillä jo ensimmäinen kokemus rakkauden autuaallisesta onnesta, joka aiheutui rakkaudesta. Sentähden olemme rakkaudella yleensä ymmärtäneet sitä sidettä, joka sitoo miehen ja naisen toisiinsa, kaksi ihmistä, kaksi samanvertaista toisiinsa ja joiden rakkaudesta sitten kasvaa maailma heidän ympärilleen. Mutta myöskin tiedämme, että vaikka tämä on meidän luonnollinen ja tavallinen käsityksemme rakkaudesta, niin on jokaisella ihmisellä myös olemassa käsitys, ehkä aavistus siitä, mitä rakkaus voi olla laajemmassa merkityksessä, rakkaus, jossa ei ole kaksi vertaista, vaan tuhansia ja tuhansia toistensa vertaisia. Rakkaus, jossa koko maailma tulee rakkauden esineeksi. Me nimitämme myös sitä rakkautta toisella nimellä veljeys, tai jumalalliseksi rakkaudeksi.

Kun vietämme joulujuhlaa, tapahtuu tämä sen ihmisen muistoksi, joka meille näytti, millä tavalla ihminen voi rakastaa kaikkia ihmisiä ja koko maailmaa. Tämä juhlahan on sen olennon muistoksi, joka opetti meille rakkauden korkeimman läksyn. Meidän almanakassamme on joulukuun 25. päivänä mainittu Kristus, mutta 23. ja 24. päivä on Aadam ja Eeva. Muistaakseni minun lapsuudessani olivat Aadam ja Eeva molemmat jouluaattona ja tämä, että kirkkokin asetti Kristuksen Aadamin ja Eevan yhteyteen, osoittaa, että kirkon aikaisemmat johtajat ajattelivat tätä ihmiskunnan kehitystä ensimmäisestä Aadamista taivaalliseen Aadamiin, Kristukseen.

Jokainen ihminen, joka on saanut niin saanut kokea niin sanotun maallisen rakkauden onnen, vaikka eihän rakkaus ole muuta koskaan kuin taivaallista rakkautta, siis ihminen, joka on saanut kokea rakkauden onnea, on silloin tuntenut sydämessään, että hän tahtoi rakastaa koko maailmaa. Onnellinen inhimillinen rakkaus tuo mukanaan hyvän tahdon koko maailmaa kohtaan. Sentähden voidaan sanoa, että rakkaus on melkein yhtä kuin hyvä tahto, sillä mitä on kahdenkaan ihmisen keskinäinen rakkaus muuta kuin suurta ymmärtämystä ja hyvää tahtoa, palvelemista, onnen tahtomista toiselle, itsensä unohtamista, toisen onnelliseksi tekemistä. Rakkaudella käsitetään usein muutakin, aistien hurmiota, mutta se on yksi rakkauden ilmenemismuoto, se voi olla rakkauden mukana, mutta rakkaus ei ole aisteissa vaan sydämessä. Sentähden ihmiset, jotka tuntevat aistillista viehätystä toisiinsa, pettyvät jonkun ajan kuluttua, elleivät ole oppineet rakastamaan toisiaan sydämessään, sillä rakkaus kärsii, ottaa kaiken kantaakseen, se ei kiivastu, ei närkästy, se ei lopu, rakkaus meidän sydämessämme on jumalallista. Rakkaus luonnonmukaisesti ensin kohdistettuna määrättyä olentoa kohtaan, mutta vasta, kun todella olemme oppineet rakastamaan jotain yksilöllistä, vasta silloin ymmärrämme, mitä rakkaus on. Emme osaa rakastaa koko maailmaa, elleimme ensin rakasta yhtä olentoa. Sentähden on niin sopiva kuva paratiisista se, että siellä ovat Aadam ja Eeva, ja josta sitten aikojen kuluttua seuraa tuloksena Kristus, jossa ei ole Aadamia ja Eevaa. Aadamista ja Eevasta tulee Kristus joskus. Ja suurimpia arvoituksia, läksyjä, mitä meillä ihmisillä on täällä maan päällä opittavana ja ratkaistavana, on, millä tavalla meidän rakkauskykymme saattaa kasvaa, puhdistua ja muuttua niin, että se voi kohdistua kaikkiin olentoihin ja koko kosmokseen.

Kuinka on mahdollista, että se rakkaus, jota me luonnostamme voimme tuntea semmoista olentoa ja olentoja kohtaan, kuinka se rakkaus voi ulottua toisiin, vieraisiin ihmisiin, tämä on aina ollut probleemi ihmiskunnalle. Ihmiset ovat aina tunteneet sisässään, että heidän pitäisi olla hyviä kaikille, joskin tämä tunne on ollut enemmän tai vähemmän hämärää. Mutta minä uskon, että jokainen ihminen ihmiskunnan

historian aikana, miljoonien vuosien aikana, on jonakin hetkenä, jossakin ruumistuksessaan, tuntenut, että hänen pitäisi olla hyvä kaikille, että hyvyys on elämän korkein ratkaisu, vaikka hyvyys käytännössä on tullut hänelle mahdottomaksi. Hän on ollut hyvä joitakin ihmisiä kohtaan, mutta on sattunut elämässä, että hän on tullut kylmäksi toisia kohtaan. Sentähden ihminen, kun hän kaukaisina aikoina saattoi tuntea sydämessään tuommoisen käskyn tai viittauksen, sai tietää, että pitkä on taival hänen edessään, paljon hän saa ponnistaa ja yrittää, ennenkuin hän voi olla oikeudenmukainen ja hyvä kaikkia kohtaan. Se oli vanha viisaustie, vanhan liiton tie. Mutta me tiedämme myös, että tuo asia on muuttunut, se on muuttunut Jeesuksen Kristuksen suuren ja ihmeellisen työn kautta.

Tämä rakkauden kyky, joka ennen oli korkealla taivaassa, melkein saavuttamattomissa, on Jeesus Kristuksen suuren työn kautta tullut meihin jokaiseen ja on meitä jokaista lähellä, niin että nyt Kristuksen jälkeen emme voi suorastaan sanoa, niinkuin ennen Kristusta ja Buddhaa täytyi sanoa, että emme saata tuntea tuommoista hyvyyttä kaikkia kohtaan. Nyt on ihmisellä mahdollisuus antaa rakkauden herätä itsessään. Mutta jotta me tämän seikan vähän selvemmin ymmärtäisimme, jotta voisimme nähdä eron vanhan ja uuden rakkauden välillä, tahdomme ottaa kolme kuvaa menneisyydestä, kolme kuvausta, jotka kyllä kaikki kuuluvat meidän niin sanottuun kristilliseen aikaan, aikaan Kristuksen syntymän jälkeen, mutta joissa kuitenkin tulee näkyviin se ristiriita, mikä on ihmisessä olemassa, ellei hän pääse selvyteen Jeesus Kristuksen kautta.

Ensimmäinen kuva vie meidät vanhaan Rooman valtakuntaan. Te tiedätte kaikki, että joulua Kristuksen syntymän jälkeen ei ole vietetty alusta saakka, vasta neljännellä vuosisadalla ruvettiin viettämään Kristuksen syntymäjuhlaa joulukuun 25. päivänä. Ja miksi ruvettiin viettämään Kristuksen syntymäjuhlaa silloin, sillä yleensä oli kirkossa muistaakseni se käsitys, että Jeesus Kristus todellisuudessa oli syntynyt kesän aikana, elokuussa? Ainakin kirkolla oli se historiallinen käsitys, että Jeesus oli syntynyt jonakin muuna aikana kuin jouluna, mutta hänen syntymänsä muistojuhlaksi valittiin joulu sentähden, että se silloin sopi niin hyvin yhteen vanhojen juhlamenojen kanssa. Kun kristinusko oli tullut valtionuskonnoksi, silloin se otti huomioon sitä menneisyyttä, mikä oli ollut olemassa: niin sanottua pakanuutta ja pakanuuden juhlapäiviä ja käsityksiä otettiin huomioon ja kirkko sovitti siten omia juhliaan ja dogmejaan näihin vanhoihin, valmiisiin tosiseikkoihin. Sillä tavalla ei tullut niin räikeää eroa uuden ja vanhan välillä, uuden ja vanhan uskonnon välillä. Sentähden määrättiin Jeesuksen syntymäjuhla jouluksi, koska joulu erikoisesti symbolisoi Jeesuksen Kristuksen työtä: Kristus toi valon maailmaan, niinkuin joulukin tuo luonnossa valon maailmaan, sillä aurinko, joka enemmän ja enemmän on peittynyt taivaanrannan taa, alkaa kasvaa ja tulla näkyviin ja näkyvämmäksi talvipäivän seisauksen jälkeen.

Pakanamaailmassa oli aina vietetty joulujuhlaa valon juhlaan, jossa tervehdittiin pimennosta esiin tulevaa aurinkoa, päivä oli vuoresta päässyt irti. Vanhat roomalaiset viettivät valon juhlaa jouluna ja meillä on sama joulu tullut hjul-sanasta, joka merkitsee pyörä, solhjulet, auringonpyörä. Toiset oppineet selittävät toisella tavalla, he sanovat, että hjul tulee anglosaksilaisesta sanasta, joka merkitsee tie.

Rooman valtakunnassa vietettiin aina juhlaa tässä joulukuussa ja se alkoi joulukuun 17. päivänä. Alkuaikoina se kesti ainoastaan yhden päivän, mutta sitten sitä pitkitettiin niin, että se lopulta kesti koko viikon, siis 24. päivään saakka. Tätä merkillistä juhlaa nimitettiin Saturnaliksi ja se oli syysjuhla ja sitä vietettiin ilon juhlaan sentähden, että kaikki kylvöt oli saatu korjatuksi. Mutta juuri tämä Saturnalia-juhla on meille merkillinen kuva siitä rakkauden kaipuusta, mikä ihmisessä piilee, ja jonka muistoksi me vietämme joulua. Tämä Saturnalia oli semmoinen ilon juhla, jolloin kaikki ihmiset tunsivat itsensä toistensa veljiksi, ja jolloin kaikilla piti olla halu palvella toisiaan. Veljesrakkauden juhla oli siis Rooman Saturnalia.

Tämä veljesrakkauden juhla puhkesi kuin itsestään ihmisten sydämissä. He eivät nimittäneet sitä veljesrakkauden juhlaaksi, vaan Saturnaliksi, mutta se oli heidän tajunnassaan veljesrakkauden juhla ja se tuli ilmi täydessä veljeydessä. Kaikki olivat silloin vapaita, niin palvelijat kuin orjatkin ja niinä päivinä isäntäväki lyöttäytyi palvelijoiden ja orjien seuraan ja oli heidän palvelijansa. Sensijaan, että orjat ja palvelijat koko

vuoden palvelivat isäntäväkeä, nyt osat vaihtuivat, mutta kuitenkin niin, että kaikki tunsivat itsensä veljiksi. Veljesrakkaus tuli kuin itsestään ilmi ihmisten yhteiselämässä. Mutta myöskin voimme nähdä, mihin se saattoi viedä. Ja jos me olemme tänä päivänä uskonnollisten ilmiöiden tutkijoita, saatamme huomata, että tällaiset ilmiöt eivät ole vieraita meidänkään päivinämmä, eivät hyvät eivätkä huonotkaan puolet, jotka tulivat näkyviin Saturnalia-juhliissa. Sillä mikä varjopuoli saattaa olla näissä juhliissa? Se, että kun rakkaus, hyvätunne, tahtoo tulla esille ihmisessä, niin se helposti menee sukupuolielämään. Äärimmäinen ilo pukeutuu sukuviettiin, sukuvietin muotoon, niin että vallitsee erinomainen vapaus tällä alalla. Saturnalia-juhlassa isännät ja palvelijat ja vieraat saattoivat syleillä toisiaan ja silloin syleiltiin liian lämpimästi. He eivät ymmärtäneet, että siinä oli mitään pahaa, se kuului vapautteen ja veljeyteen, piti olla vallattomuutta. Vapautta me vieläkin käsitämme hyvin paljon vallattomuudeksi, ei ainoastaan nuorten ja lasten kesken. Tuommoisessa Saturnalia-juhlassa saattoivat vanhemmatkin ihmiset antautua merkilliseen hurmioon. Sentähden me näemme tässä Saturnalia-juhlassa esimerkin, miten rakkauden pyhä tuli saattaa vaikuttaa ihmisessä silloin, kun he eivät tiedä, mitä uomia pitikin sen pitää kulkea ja mitä se ei voi kulkea. Sitten, niinkuin sanottu, tästä Saturnalia-juhlasta ja samoin auringon syntymäpäiväjuhlasta muodostui joulujuhla. Näiden Saturnalia-juhlienkin aikana ihmiset antoivat lahjoja toisilleen ja siitä arvatenkin johtuu lahjojen antaminen jouluna ja uutena vuonna, kuten katolisissa maissa.

Mutta menkäämme sitten toiseen kuvaukseen. Sekin vie meidät Rooman valtakuntaan vähän vanhempana aikana, kolmanteen vuosisataan. Tietysti Saturnalia-juhlaa vietettiin monien vuosisatojen aikana, mutta Joulua perustettiin vasta neljäntenä vuosisatana. Nyt menemme kolmanteen vuosisataan ja muistelemme erästä katolista legendaa pyhästä Justinasta. Niinkuin tiedätte, katolisissa maissa on paljon pyhiä legendoja, melkein jokaisen nimen kohdalle lankeaa jonkun pyhimyksen taru. Ja tietysti nämä tarinat sisältävät yhtä paljon historiaa kuin meidän muutkin historiamme. Kyllä tarinat ovat tosia, vaikka ne ovat muuttuneet legendoiksi monen mielikuvituksen kautta. Tämä taru pyhästä Justinasta on mielenkiintoinen sentähden, että se näyttää meille tuon ristiriidan Aadamin ja Eevan rakkauden ja siis sukupuolisen ja veljesrakkauden, eli Kristusrakkauden välillä.

Justina oli pieni tyttö, joka kodissaan ikkunan ääressä istuen kuunteli jonkun kristityn lausuvan ääneen kristittyjä kirjoituksia. Näin kuunteli hän seitsenvuotiaasta saakka, joten hän tuli kristityksi aivan itsestään, kasvoi siihen uskoon. Ja lopulta kerrotaan, että hänen vanhempansa, jotka pelästyivät tyttärensä outoja vastauksia, näkivät unen, että heidän luoksensa ilmestyi kirkas olento, joka sanoi: minä olen Jeesus Kristus, tulkaa minun luokseni niinkuin tyttärennekin. — Silloin vanhemmat päättivät antaa kastaa itsensä ja perhe tuli kristityksi. Justina oli siis pienestä pitäen tottunut ajattelemaan uskontoa ja Kristusta ja semmoista elämää rakkaudessa kaikkia kohtaan. Oli sitten muuan nuori mies, Agladius, joka näki tytön ja rakastui häneen. Hän ei ollut kristitty, vaan roomalainen pakana, niinkuin me sanomme. Hän rakastui intohimoisesti Justinaan ja olisi tahtonut hänet omakseen, mutta hän ymmärsi, ettei se ollut mahdollista. Silloin Agladius ajatteli, niinkuin saattaa ajatella joku ihminen meidän päivinämmä, minä menen jonkun tietäjän luo, joka saattaa herättää Justinan rakkauden minua kohtaan maagillisin keinoin. Ja oli olemassa eräs sangen merkillinen tietäjä, jolla oli yliaistillisia kykyjä, Cyprianus nimeltään. Hän oli pienestä pitäen kasvatettu määrättyyn suuntaan, hän ei ollut saanut kasvaa vapaasti, vaan oli pienestä saakka luovutettu pakanallisille papeille ja heidän tempuilleen ja kasvatettu maagillisiin käsityksiin. Niin oli tämä Cyprianus monella tavalla kehittänyt ja kasvattanut itseään, hän oli harras askeetti ja oli kehittänyt itsessään yliaistillisia kykyjä, hän hallitsi erilaisia luonnonhenkiä, elementaaleja, haltijoita, henkiä, luonto haltijoinen oli hänelle kuuliainen. Hän oli siis sangen voimakas ja ylpeä olento. Hän oli käynyt henkimaailmassa, jumalien Olympolla, niinkuin hän kertoi itsestään. Hän oli saanut paljon kokea ja nähdä. Hänen luokseen tuli nuori Agladius, esitti asiansa ja sanoi: minä en itse mihinkään kykene, mutta herätä sinä tytön rakkaus. Ja Cyprianus lupasi. Mutta kun hän sitten itse sai nähdä Justinan, niin hän, joka oli niin voimakas ja ylpeä olento, tunsu heti äärettömästi rakastuneensa Justinaan niin, että hän ajatteli: minun täytyy herättää Justinan rakkaus itseäni kohtaan. Sitten hän keskusteli hengen kanssa — katolisessa legendassa sanotaan tietysti: pahan hengen kanssa — ja paha henki sanoi, mikään ei ole helpompaa kuin herättää nuoren tytön rakkaus, minä olen Kainista alkaen tehnyt mitä tahansa, ja paholainen lähti sitten heti Justinan luo. Mutta kun hän

tuli sinne ja koetti näkymättömänä herättää Justinassa tunteita ja ajatuksia, houkutellessa hänen ajatuksiaan uusiin uomiin, loihti hänen eteensä Cyprianuksen ja Agladiuksen kauniit kuvat, niin Justina ei hetkeäkään epäroinyt, vaan ihmetteli ja teki ristinmerkin ja vapautui siinä silmänräpäyksessä. Paholainen pelästyi ja lähti pois. Ja kun hän tuli Cyprianuksen luo, sanoi hän, ettei hän pysty mihinkään. Sitten keskusteltuaan paholaisen kanssa Cyprianus päätti lähettää voimakkaan hengen Justinaa ahdistamaan, mutta ei onnistunut mikään. Samalla se tuli takaisin Cyprianuksen luo ja sanoi: en kykene mihinkään. Sitten Cyprianus keskusteli itse pääruhtinaan kanssa, joka sanoi: minun täytyy itse mennä, muu ei auta. Hän pukeutui nuoren tytön viehättävään muotoon ja läksi Justinan luo. Tultuaan sinne hän sanoi ystävällisesti ja lämpimästi: tulen sinun luoksesi oppimaan pyhää elämää, niinkuin sinä osaat ja olet oppinut, siitä on kai suuri palkka ja suuret tulot. Niin tietysti, vastasi Justina, iankaikkinen elämä on sen tien päässä, ja Justina oli iloinen saadessaan toverin ja ystävän. Sitten nuori tyttö sanoi: onhan se niin. Miten on niin asetettu, että meitä on miehiä ja naisia? Ihmiskunta kuolee sukupuuttoon, elleimme lisää sukua, eikö jokaisen ihmisen velvollisuus ole mennä naimisiin ja lisätä sukua. Ja kun tyttö puhui näin, hän koetti vaikuttaa Justinan ajatuksiin ja tunteisiin. Justina rupesi epäilemään: kuka todella tietää, että on aivan hullusti ajatella ikuista elämää kohti kulkemista ja sitä, että minä rakastan kaikkia. Ehkä petän Jumalan tarkoituksen. Ja hän tunsi, että hänessä nousi kummallinen kaipuu, hirmuinen ikävä, niin että hänen täytyi lähteä ulos etsimään jotakin nuorta miestä, jonka saisi omakseen. Mutta samalla hän pelästyi ja ajatteli: mutta tähän on paholaisen kiusausta. Ja kun hän katsoi tyttöön ja sanoi: sinä kiusaat minua ja puhut kuin paholainen. Ja Justina teki ristinmerkin ja silloin tyttö muuttui usvaksi. Siitä Justina tiesi, että se oli paholainen. Kun paholainen tuli Cyprianuksen luo hän sanoi: Tämä on vallan tavatonta, minulla ei ole mitään voimaa sen tytön yli. Cyprianus kysyi, mikä tekee sen, että sinulla ei ole voimaa, sanoi paholainen: niin, minä voin sen sinulle sanoa, mutta sillä ehdolla, että olet ikuisesti minun omani, Sen lupaan, sanoi Cyprianus ja paholainen sanoi: se on niin, että Justina tekee aina ristinmerkin, ja sitä minä en siedä, meikäläinen ei siedä ristinmerkkiä. Vai niin, sanoi Cyprianus, onko sillä ristinmerkillä ja ristiinnaulitulla niin suuri valta? Niin, myönsi paholainen, hän hallitsee maailmaa. Mutta jos hänellä on semmoinen valta, miksi olen koko ikäni palvellut sinua. En tahdo sinusta enää tietää mitään, vaan menen sen toisen tykö, sanoi Cyprianus. Mutta sinä olet vannonut kuuluvasi minulle, sanoi paholainen. Mitä siitä, en välitä siitä valasta mitään, sinun palveluksessasihan saa pettää ja tehdä mitä tahansa, sanoi Cyprianus, meni ja antoi kastaa itsensä ja hänestä tuli harras kristitty ja Kristuksen seuraaja ja myöhemmin piispa. Justina jäi pyhäksi naiseksi ja hän ja Cyprianus tulivat hyviksi ystäviksi kristillisessä työssä, sekä saivat marttyyrikuoleman Diocletianuksen aikana vuonna 280.

Tässä meille kuin ohimennen näkyy se ristiriita, mikä ilmenee, voi ilmetä ihmisen sydämessä, jos hän alkaa ajatella aistillista rakkautta, kun hän on jo ymmärtänyt jotain muuta ja sen sillä tavalla kuin Justina oli siihen eläytynyt. Meillä on kuin kysymysmerkkinä se, kuinka voi joku nuori tyttö, nuori ihminen eläytyä tuohon korkeampaan, toiseen elämään, ettei hän paljon mitään tiedä jokapäiväisestä elämästä ja avioliittovelvollisuudesta. Nykyiset tiedemiehet ja lääkärit kallistuvat siihen, että on luonnonvastaista, jos ihminen voi antautua semmoisen näkymättömän valtaan. Me voimme aivan ohimennen sanoa, että meillä on aivan tällä hetkellä Saksassa Konnersreuthin kylässä nuori nainen, 29 vuoden ikäinen Therese Neumann, joka on aina elänyt vain uskontoa varten. Hän on katolilainen, sillä se on katolinen maa. Tuo tyttö on herättänyt tavatonta huomiota sen kautta, että hänessä alkoi stigmatisointi-ilmiö näkyä, hän saa nimittäin Jeesuksen kaikki haavat, käsiinsä, otsaansa ja jalkoihinsa, sydämen kohdalle jne. Ne ovat tavallisia haavoja, ja niistä vuotaa verta. Jo toista vuotta hän on joka perjantai joutunut horrostilaan, jolloin nämä haavat aukeavat ja silloin hän kertoo Jeesuksen ristinkuolemasta aina Getsemanesta lähtien. Hänen luonaan vaeltaa tuhansia ihmisiä ja häntä on kovasti tutkittu. Meidän aikamme on vapaa ja se tutkii kaikki ilmiöt ja niin on täälläkin ollut yliopistomiehiä, kielimiehiä ym. ja silloin hän puhuu latinaa, kreikkaa, hebreaa ja aramean kieltä. Merkkillisintä on, että tyttö tuossa tilassa puhuu yksityiskohtaisesti Jeesuksen kiinniottamisesta, hänen ruoskimisestaan ynnä muusta, ja silloin hän puhuu kielillä. Pilatuksen puheet hän esittää latinaksi, Jeesuksen puheet taas aramean kielellä ja jonkun papin puheet hebrean kielellä. Vaikkei hän ole mitään sivistystä saanut, kertoo hän paljon täydellisemmin kuin mitä evankeliumi esittää. Siellä on käynyt eräskin professori, näiden kielten tutkija ja hän oli ihmeissään, sillä hän huomasi, että mikään petos ei tullut kysymykseen, koska hän lausui sellaisia sanoja, jotka professori oli unohtanut. Tämä tyttö ei ole viime joulusta lähtien syönyt

muuta kuin pyhiä leipiä, oblaatteja, mitä ehtoollisessa annetaan ja juonut vettä, eikä hän makaa muulloin, kuin perjantaisin, mutta kumminkin hän on iloinen ja luonnollinen, eikä mitenkään eriskummallinen, tietysti vähän heikon ja laihan näköinen, mutta liikkuu ulkona ja on niinkuin muutkin ihmiset. Tiedemiehet seisovat suu auki tämän ilmiön edessä, sillä heidän täytyy myöntää, että mitään petosta tässä ei ole esitetty. Sillä tyttöä ei jätetä koskaan yksin, aina on sairaanhoitaja hänen mukanaan ja kaikki, mitä hänelle annetaan, tutkitaan tarkoin, oblaattit ja vesi punnitaan jne. Se on siis vain ilmiö.

Me tietysti voimme ymmärtää tuommoisen asian vain okkultiselta ja teosofiselta kannalta. Tuommoinen asia ei todista ainoastaan henkimaailmaa, vaan myöskin Kristuksen suurta työtä ja Jeesuksen Kristuksen todellisuutta, jota jotkut ovat tahtoneet epäillä ja epäilevät.

Tässä siis voimme nähdä, kuinka ihminen nykypäivänäkin saattaa elää aivan toisessa maailmassa, eikä ollenkaan ajatella tämän maailman puuhia ja rientoja, ei toista sukupuolta, vaan elää kokonaan Jumalassa.

Jos sitten menemme kolmanteen kuvaan, jota olin ajatellut, niin joudumme aivan ensimmäiseen vuosisataan, aikaan heti kohta Jeesus Kristuksen kuoleman perästä. Ajattelemme sitten tämän päivän sankaria. Tämä päivähän on Tapanin, siis Stefanuksen päivä. Stefanus oli ensimmäinen marttyyri. Nyt, kun oli ensimmäinen kristillinen seurakunta Jerusalemissa, niin siellä Jeesuksen opetuslapset, apostolit, olivat ainoana virallisina virkailijoina. Kun vietettiin yhdessä veljesaterioita, silloin apostolit saivat hoitaa näitä asioita, mutta pian alkoivat seurakunnan jäsenet ymmärtää, että se oli hullua, sillä apostolienhan piti puhua ja pitää huolta henkisistä asioista. Kun sitten tästä neuvoteltiin, päättivät apostolit: valitaan diakoneja, palvelijoita, jotka saavat hoitaa ulkonaiset asiat. Ja niin valittiin seitsemän diakonia, nuorta miestä, joilla oli voimaa ja aikaa ja jotka olivat pyhiä ja puhtaita. Ja Stefanus oli aivan ensimmäinen, joka valittiin. Hän oli kristitty siinä merkityksessä, kuin silloin käsitettiin, että eli pyhää elämää. Hänellä ei siis ollut minkäänlaisia harrastuksia maalliseen elämään tai suuntaan, ei hän morsiamia ajatellut enemmän kuin Justinakaan tai saksalainen tyttö sulhasta, ei hän tiennyt rakkaudesta, lemmeistä sen tavallisessa merkityksessä, hänestä oli luonnollista elää Jumalalle. Ja vielä kerrotaan apostolein teoissa, kuinka Stefanus oli lahjakas ja viisas, hän puhui kauniisti, vakuuttavasti, niin että juutalaiset papit ja oppineet suuttuivat, sillä kansa tuli valittamaan heille: tuo nuori mies on hirmuinen, hän hyökkää Mooseksen lakia vastaan sanomalla, että Kristus kaataa Mooseksen lain, ja että se on kuin jotain uutta. Papit suuttuivat ja Stefanus otettiin kiinni ja vietiin oikeuteen, jossa hän puhui kauniisti Aadamista ja Eevasta lähtien, kuten apostolien teoissa kerrotaan. Mutta hänet raahattiin kaupungin ulkopuolelle, jossa kansa kivitti hänet kuoliaaksi. Mehän muistamme, että Saulus oli kansanjoukossa mukana. Kaksi nuorta miestä, jotka kivittivät Stefanusta, heittivät takkinsa maahan ja Saulus vartioi niitä. Hän katseli Stefanusta, joka lankesi polvilleen, kun kivet sattuivat häneen ja kuuli hänen sanovan: ”Taivas meni auki, minä näen Jeesuksen Jumalan oikealla puolella”, ja siinä näyssä hän kuoli. Tämä Stefanuspäivä, jota vietämme Tapaninpäivänä Stefanuksen muistoksi, on niin ihmeellisesti asetettu yhteyteen joulun kanssa, että ensin Aadam ja Eeva, sitten Kristus ja Stefanus ja sitten Paavali, sillä Stefanuksen vaikutus meni Paavaliin. Stefanus lopetti sillä, että näki Jeesuksen ja Paavali aloitti sillä, että näki Jeesuksen Damaskon tiellä. On erittäin kauniisti sanottu ja asetettu, että Stefanuksen muistoa vietetään heti joulun jälkeen, sillä Stefanus kuvaa semmoista ihmistä, joka on ottanut vastaan Jeesus Kristuksen, joka todistaa, että veljesrakkaus, hyvyys kaikkia kohtaan, koko maailmaa kohtaan, tulee ainoastaan Jeesus Kristuksen kautta, sillä tavalla, että me otamme vastaan Kristuksen Jeesuksen kautta, koska se muuten on mahdotonta. Me saamme kovasti kasvattaa itseämme ja kehittää, ennenkuin meissä syntyy hyväntahtoisuus kaikkia kohtaan ja me voimme menetellä oikein ja hyvin. Mutta me voimme myös langeta. Mutta jos Jumalan poika Jeesuksen Kristuksen kautta ottaa asuntonsa meihin, silloin me olemme pelastetut. Sillä silloin me osaamme rakastaa ilman, että meidän rakkautemme johtaa sukupuolisuuteen, sillä Jeesus Kristus on ainoa, joka siitä pelastaa. Stefanus kuvaa niin kauniisti sitä, sillä hänestä ei kerrota, että hän olisi mitään muuta halunnut. Hänelle oli niin luonnollista, että hän palveli kaikkia. Kristuksen henki oli hänessä, kuolemansa hetkellä hän sai nähdä Kristuksen. Me tiedämme, että ensimmäisenä vuosisatana Jeesuksen Kristuksen ristinnaulitsemisen jälkeen kaikki ymmärsivät tätä ja pyrkivät siihen mystilliseen totuuteen, joka esitettiin pyhissä kirjoituksissa, jotka ovat hävinneet. Mutta meillä on vielä Pistis Sofia ja [*] kirjassa

fragmentteja. [*] kirjassa sanotaan: ”Kristuksen on yksin totuus, sillä Jeesus Kristus sanoi opetuslapsilleen: 'niin minä olen teitä rakastanut ja tahtonut antaa teille elämän!'” Näihin lauseisiin sisältyy koko Jeesuksen elämäntyö: ”Minä olen tahtonut antaa teille sen todellisen elämän, jonka nyt pitää ihmiskunnassa alkaa, veljesrakkauden elämän, joka nostaa ihmisen yläpuolelle kaikkea kärsimystä, persoonallisia vaikeuksia.” Kun ihminen ottaa vastaan Jeesuksen elämän, niin silloin hän vapautuu kaikesta sisässään, sillä vaikka olisi kuinka paljon vaikeuksia hänen ympärillään, ne eivät merkitse hänelle mitään, marttyyrius on hänelle onnea, sillä hän on täynnä elämää, jota hän on säteilee ulos ja se elämä on iankaikkista elämää, pyhää ja täynnä rakkautta ja lempeyttä. Se on Jeesus Kristuksen elämää. Me emme voi sitä ottaa järjellä vastaan, se on otettava uskossa, se on usko, joka tässä merkityksessä pelastaa meidät. Mutta se ei ole uskoa dogmeihin ja pappeihin, vaan uskoa siihen, että on pitkien etsimisien jälkeen nähnyt Jumalan pojan, sen elämän, joka yhdistää meidät kaikki. Sillä rakkauden ehdoton ehto on, että on olemassa jotain yhteistä, sillä jos kaksi ihmistä rakastaa toisiaan, rakastavat he sen nojalla, että heissä on toistensa ymmärtämistä, heissä on yhteinen elämä. Ja samalla tavalla siis, jos rakkaus ulottuu kaikkiin ihmisiin koko maailmassa, täytyy sen elää semmoista elämää, semmoisessa hengessä, semmoisella tasolla, semmoisessa voimassa, joka on yhteinen kaikissa ihmisissä. Se on juuri se mystillinen, kosmillinen Kristus, joka meissä kaikissa on yhteinen. Meidän täytyy siis päästä Kristukseen, jotta voisimme elää siinä mikä meissä on yhteistä. Kun uskomme Jeesukseen, nousemme Kristukseen, sillä Jeesus on meidän vapahtajamme, silloin osaamme rakastaa kaikkia. Kristus on aina ollut, hän on vaikuttanut kaikissa uskonnoissa suurten profettojen kautta. Mutta ei ole päässyt niin lähelle ihmiskuntaa kuin Jeesus Natsarealaisessa. Sentähden Jeesus Natsarealaisen työ on todella suuri lunastustyö.

[*] Kirjan nimi puuttuu esitelmän muistiinpanoista. Toim. huomio.

IV

RUUSU-RISTI

Toivon teille kaikille hyvää ja onnellista Uutta Vuotta. Koska nyt uusi kalenterivuosi taas on alkamassa, niin ajattelin, että me tässä meidän tämänpäiväisessä esitelmässämme loisimme lyhyen silmäyksen siihen maailmankatsomukseen, jota me kannatamme. Olen sentähden tämän esitelmän nimittänyt nimellä Ruusu-Risti. Kysyisimme, mikä meidän Ruusu-Risti pyrkimyksemme ja tarkoituksemme on? Mikä se elämänyymmärrys on, jota me tahtoisimme maailmalle julistaa, ja mitä me työllämme tavoittelemme ja tarkoitamme? Lyhyesti vain tulee meidän näistä asioista puhua, jos mielimme yhdessä esitelmässä edes vähän käsitellä, mutta se lyhykäisyys voi samalla olla keskittynyttä ja semmoista, että se antaa lyhyen kuvauksen pyrkimyksistämme.

Olen ajatellut, että puhuisimme asiasta, jota tahtoisin nimittää Kristuksen työksi ja sitten toiseksi omasta työstämme, sekä kuolleitten valtakunnassa, että näkyväisessä maailmassa niisanottujen elävien kesken. Kun sanon, että puhuisimme Kristuksen työstä, en tarkoita sillä yksinomaan sitä, mikä ehkä heti juolahtaa mieleen, nimittäin Jeesuksen Kristuksen työstä, vaan tarkoitan tällä samalla, Kristuksen työtä, sekä Kristuksen työtä ennen Kristusta, että työtä jälkeen Kristuksen.

Mitä voimme nyt puhua Kristuksen työstä ennen Kristusta? Sillä tavalla, johon kyllä meidän kristillisessä uskossa viitataan, mutta joka on saanut varsinaisen selityksensä meidän teosofisessa maailmankatsomuksessa, jonka madame Blavatsky meille toi. Tässä meidän teosofisessa elämänyymmärryksessämme astuu kirkkaasti valoon Kristuksen työ ennen Kristusta, sillä se, mikä oli madame Blavatskykin teosofisen sanoman yhtenä ydinkohtana, oli, että ihmiskunta ei suinkaan ottanut Jumalallista ilmoitusta vastaan vasta Jeesuksen Kristuksen kautta, vaan että Jumala aina oli huolehtinut, jos semmoista sanaa tahdomme käyttää, ihmiskunnan kohtalosta, että Jumalallinen ilmoitus oli annettu ihmiskunnalle jo sängen pitkiä aikoja sitten. Jo pitkiä aikoja sitten oli annettu sellainen alkuperäinen ilmoitus, jota myöskin on nimitetty aadamilaiseksi ilmoitukseksi, ilmoitukseksi Aadamille paratiisissa. Semmoinen alkuperäinen ilmoitus oli annettu ihmiskunnalle jo aikojen aamulla. Muistuu mieleeni eräs henkilö, ruotsalainen suuri näkijä Swedenborg, joka nimenomaan sanoi eräässä teoksessaan: Vera Religio Christiana, että ihmiskunnalle oli annettu alkuperäinen ilmoitus, mutta että tämän ilmoituksen varsinainen sisältö katosi. Tuon ilmoituksen alkuperäinen sana katosi. Swedenborg sanoi nimenomaan näin: Kadonnut sana on vieläkin löydettävissä Tiibetin ja Tartarian hierofanttien luona. Ajatelkaa Swedenborgia, joka kirjoitti 1700-luvun keskivaiheilla ja puhui nimenomaan, että Tiibetin ja Tartarian hierofanteilla on jäljellä se alkuperäinen sana, joka oli kadonnut. Tätä sanomaa madame Blavatsky teroitti omissa opeissaan. Ihmiskunnalle on annettu alkuperäinen ilmoitus. Jos muistatte, mitä Uudessa Testamentissa sanotaan Hebrealaiskirjeessä, niin siinä nimenomaan sanotaan, että Jumala monella tavalla puhuu profeettain suun kautta, mutta vasta meidän ajanamme antoi Jumala poikansa ilmestyä, Jumala tietysti oman poikansa kautta, ja sentähden Hebrealaiskirje tietää vanhasta ja uudesta liitosta. Me saamme jo koulun penkillä oppia, että Jumala oli tehnyt vanhan liiton Aabrahamin ja hänen jälkeläistensä kanssa ja uuden liiton kristikunnan kanssa. Mutta tietysti, kun me koulun penkillä opimme, niin me opimme käsittämään sillä tavalla, että alkuperäinen ilmoitus oli annettu yksinomaan Juudan kansalle. Tämä on sulaa erehdystä. Tämä on hirveää itseilytystä Juudan kansan puolelta ja meidän kristikuntamme ihmeellisen tyhmää matkimista, kun sanomme, että Jumala olisi suosinut jotakin erikoista kansaa erikseen. Niin ei ole asianlaista, vaan kaikkien kansojen kanssa, koko ihmiskunnan kanssa oli Jumala tehnyt tuon vanhan liiton. Toisin sanoen, kaikille ihmisille oli annettu alkuperäinen ilmoitus. Tämä alkuperäinen ilmoitus annettiin, niinkuin me saimme kuulla, madame Blavatskyin Salaisen Opin, hänen teosofiansa kautta. Se annettiin ihmiskunnalle silloin, kun

toiselta tähdeltä, Venus-tähdeltä, tänne siirtyi kehittyneempiä opettajia, jotka perustivat tänne tuon alkuperäisen Salaisen Veljeskunnan, ja jotka ottivat johtaakseen ihmiskunnan askeleita henkisen kehityksen tiellä. Tämä alkuperäinen ilmoitus se on vaikuttanut Viisauden uskontona, niinkuin Salainen oppi sanoo, salaisena, esoteerisena uskontona kaikissa toisissa uskonnoissa. Kaikki muut uskonnot ovat kuin oksia alkuperäisen uskonnon rungossa. Jos nyt kysymme, kenen toimesta tämä alkuperäinen uskonto annettiin, niin tietysti voimme jäädä eri käsityksiin. Me voimme jäädä semmoiseen käsitykseen, että nuo olennot Venus-tähdestä tulivat tänne, koska ne näkivät, että täällä on ihmiskunta ja pieni pallo, ja että sen ihmiskunta oli avun tarpeessa. Ajattelemme, että he siellä Venus-tähdessä olivat suuren viisauden täyttämiä, niinkuin mekin päätämme kristikunnassa, että lähetämme lähetyssaarnaajia pakanoiden luo, niin samalla tavalla voivat jotkut ajatella siellä kehittyneemmällä tähdellä, että lähetetään lähetyssaarnaajia sinne maan päälle. Niin on yhdeltä kannalta katsoen. Toiselta kannalta voidaan sanoa, että Jumala, tuo vähän epämääräinen käsite, jolla tarkoitetaan persoonallista olentoa, Jumala antoi alkuperäisen ilmoituksen ja käski Venus-tähdestä kehittyneempiä olentoja muuttamaan maan päälle. Mutta jos tarkemmin vielä presisioimme tämän seikan, jos tahdomme saada sille selvät ääriviivat, niin voimme sanoa, että Kristus oli se, joka toimitti tämän avun meidän planeetallamme, joka toimitti sen aikojen aamulla lähettiläittänsä, enkelien ja profeettojen kautta. Kristus ensin lähetti enkeleitä ja sitten hän sai itse tulla. Me voimme sanoa tämän saman asian aivan hyvin tällä tavalla, kuvata sitä näin. Ennen Kristusta Kristus puhui profeettain ja enkelten kautta, toisin sanoen sen Salaisen Veljeskunnan kautta, joka tuli tänne miljoonia vuosia sitten toisesta planeetasta meidän aurinkokunnassamme ja sitten Jeesuksen Kristuksen, jälkeläisensä kautta. Varsinaisesti Kristus puhui tuon ihmisen Jeesus Kristuksen kautta ja yhä puhuu sen ihmisen kautta. Me voimme sanoa niin, mutta silloin luonnollisesti täytyy tehdä uusi kysymys ja tämä kysymys on tärkeä selvittää meidän itsellemme. Uusi kysymys on, kuka on sitten tämä Kristus? Onko se Kristus, joka lähetti ensin enkeleitä ja sitten ilmestyi Jeesus Natsarealaisena? Onko se Kristus joku persoonallinen olento, onko hän jumalallinen olento ja joku äärettömän pitkälle kehittynyt olento, joku maailman opettaja, joku vapahtaja? Onko Kristus semmoinen olento, vai mikä tämä Kristus on? Mehän nimitämme Kristusta usein myöskin kosmilliseksi Kristukseksi siis yleismaailmalliseksi Kristukseksi, joka asuu meidän aurinkokunnassamme. Me kysymme sentähden täydellä syyllä, mikä on tämä Kosmillinen Kristus, jota myöskin sanomme Logokseksi? Sanotaanhan, että kosmillinen Kristus on sama kuin Logos ja sitten me saamme semmoisen käsityksen tavallisesti, että Logos on jokin olento meidän aurinkokunnassamme, meidän aurinkokuntamme korkein johtaja, sen Jumala, melkeinpä sen luoja. Tällaisen kuvan me saamme Logoksesta.

Jokaisen yksilön takana on jokin tajunta. Kun on olemassa aurinkokunta, niin tämä aurinkokunta henkisesti katsoen on tajunta, ja sen tajunnan keskipisteessä on jumalallinen olento, jumalallisen olennon ylisielullinen tajunta, jota nimitämme Logokseksi. Logos on olento tässä meidän aurinkokunnassamme, joka todella johtaa sitä, joka johtaa myöskin sen ilmenemistä, sen luomisprosessia. Nyt voimme käsittää, kun sanomme Kristusta Logokseksi, että se on tämä Logos, joka on Kristus, tämä meidän Logoksemme, joka on Kristus. Sitten on Logoksen yhteydessä toinen sängen merkillinen kohta, nimittäin se, että Logoksella, kun ymmärrämme tuommoista, niin sanoaksemme yksilöolentoa, niin me katselemme myöskin tuota Logoksen historiaa. Sanomme, että Logos on joskus ollut ihminen, joskus ollut mitä tahansa kehityksessä, sitten aikojen kuluessa, mittaamattomien ikuisuuksien kuluessa on noussut Logokseksi, Logoksen tehtävään. Myöskin kerrotaan, että kun me ihmiset kehityimme eteenpäin, kun meistä tulee mestareita ja sitten jonkunlaisia toisia olentoja, voimme nimittää niitä eri nimillä, niin lopulta meistäkin tulee Logos. Madame Blavatsky huomauttaa siitä selvästi Salaisessa Opissaan. Meidän ei pidä ajatella, että Logos olisi yksi tuommoinen yksilöolento, vaan meidän pitää ymmärtää, että Logos on kollektiivinen olento, siis jos tahtoisimme ajatella hänen historiaansa, niin sanoisimme, että me ihmiset emme tule jokainen yksin maailman logokseksi, vaan koko meidän ihmiskuntamme, johon kuuluu tuhansia miljoonia sieluja ja henkiolentoja. Me tulemme kerran muodostamaan yhdessä yhden kollektiivisen Logoksen. Madame Blavatsky sanoo, että meidän aurinkokuntamme Logos on kollektiivinen olento ja voimme ajatella, että se, joka on Logoksena meillä, se olento on ehkä aikojen aamusta ollut ehkä ihmiskuntana joissain.

Mutta kun meillä nyt on käsitys Logoksesta, niin me kysymme, mikä on kosmillinen Kristus? Onko se tämä Logos, sillä useinhan sanotaan, että kosmillinen Kristus on Logos? Onko meidän Kristuksemme tämän aurinkokunnan Logos, taikka Poika-puoli Logoksen tajunnassa? Onko se, niinkuin minun on tapana sanoa, Jumalan, siis tämän meidän Logoksemme täydellinen kuva ihmisestä, täydellisyysajatus ihmisestä? Jumalan poika on Jumalan kuva, joka on elävä, Jumalan elävä kuva täydellisestä ihmisestä, taivaallinen ihminen, Kristus, Suuret kasvat, Makroprosoopos, Adam Kadmon. Onko asian laita ainoastaan tämä? Onko Kristus, kosmillinen Kristus siis meidän aurinkokuntamme Logoksen tuote, Logoksen poika ja olemmeko me siis ihmisinä tämän meidän aurinkokuntamme Logoksen poikia varsinaisessa olemuksessamme, ja sitten vielä enemmän, kun Kristus on päässyt meissä eläväksi? Olemmeko me sitä? Muistatte ehkä, mitä lausuin nuoruuden kirjassani, kaikista ensimmäiseksi julkaistussa kirjassani, Valoa kohti, aivan viimeisessä luvussa. Lausuin siinä jotain, joka oli aivan parhaimman käsitykseni mukaan yhtä pitävä madame Blavatskyn Salaisen Opin kanssa. Siellä sanoin: Vaikka Logos ja jumalat olisivat kuinka korkeita tahansa, niin muistakoon ihminen aina, että hän on niiden veli. Siis me ihmiset olemme veljiä oman aurinkokuntamme Jumalan kanssa. Mitenkä tämä on käsitettävissä? Kuinka minä voisin sanoa monen mielestä sottiisin, että ihminen on veli oman Jumalansa kanssa ja oman aurinkokuntansa johtajan ja luojan kanssa. Kuinka me olemme veljiä, emmekö ole hänen lapsiaan? Tämä ei ole ristiriitaista, kun ymmärrämme, mitä tarkoitetaan kosmillisella Kristuksella, mistä ihminen on kotoisin, millä tavalla ihminen on jumalsyntyinen ja mitä se merkitsee, että ihminen on Jumalan poika. Meille todella avautuu mittaamattoman yleviä näköaloja, kun näemme, kuinka tämä asia todellisuudessa on, mitä tarkoitetaan sillä, että ihminen on jumalallinen olento ja mitä sillä tarkoitetaan, että ihminen on kaikkien jumalien veli. Kosmillisen Kristuksen probleemi on sangen yksinkertainen, mutta samalla niin korkea, että todella me voimme kallistaa päämme nöyrtyen kun ajattelemme jumaluutta Isänä, kun ajattelemme kosmillisen Kristuksen isää, kun ajattelemme maailmankaikkeuden Isää. Sen lapsia me olemme. Salaisessa Opissa sanotaan aivan nimenomaan, kuten kaikissa teosofisissa kirjoissa, että elämä on yksi. On olemassa vain yksi jumaluus, yksi ainoa elämä, johon kaikki uppoaa, henki ja aine, hyvä ja paha, valo ja pimeys. Kaikki uppoaa siihen yhteen ainoaan suureen merkilliseen elämään, josta emme tiedä mitään. Se on olemassaolon suuri arvoitus tai olemisen suuri salaisuus. Intialaiset sanovat sitä parabrahmaksiksi, siksi, joka on Jumalan takana. Me voimme filosofiassa sanoa sitä absoluutiksi. Me voimme keksiä jotain nimiä mutta, määritelmiä emme voi sille keksiä, sille ainoalle elämälle, joka on kaiken takana, joka kantaa kaiken olemassaolon käsivarsillaan. Se ainoa elämä, se on se kolmas, joka jää meille salaisuudeksi. Mutta mikä on huomattava ja mikä on merkillistä tämän ainoan, suuren, ehdottoman olemisen suhteen, on, että siinä piilee ilmenemisen mahdollisuus, siinä piilee, niinkuin siemen maassa, ilmenemisen mahdollisuus. Tämä ilmenemisen mahdollisuus, se, joka sitten aina ilmenee, on se yleismaailmallinen, universaalinen Logos, niinkuin Salainen Oppi sanoo. Siinä on se elämän lähde, josta kaikki pulppuaa, se on elämän isä, ja kaiken synnyttää. Tämä yleismaailmallinen, universaalinen Logos on, jos sitä koetamme ymmärtää ja määritellä, toiselta puolen henki ja aine ja toiselta puolen se on henkenä taas Isä, Poika ja Pyhä Henki. Voimme myös sanoa, että tämä Logos on kosmillinen Kristus, tämä Logos on se sana, joka on Jumalan luona ja joka on Jumala. Logos merkitsee sana. Tämä Logos on merkillinen elämän siemen, jossa kaikki täydellisyys sijaitsee. Koska siinä kaikki täydellisyys ilmenee, koska siitä on kotoisin kaikki ilmennys, tämä Logos on kaikkien monadien isä. Monadiksi nimitämme silloin kaikkien elävien olentojen henkikeskustaa, kaikkien elävien olentojen henkistä siementä, sillä tästä Logoksesta voimme sanoa, niinkuin vanhoissa intialaisissa kirjoissa sanotaan Brahmasta: minä tahdon moninaistua, minä tahdon tulla moneksi. Tässä ilmenemättömässä Logoksessa, joka ilmenee, on ilmenemisen tahto, elämän rikkautta ja runsautta, jakautumisen tahtoa. Sentähden se on kaikkien olentojen henkinen tausta. Se on kaikkien monadien, käytämme sitä silloin samalla tavalla kuin Leibnitz sitä käytti, se on kaikkien monadien yhdistelmä, samalla maaperä, josta ne syntyvät. Mutta kaikki monadit ovat pojan suhteessa sekä tähän Logokseen isänä, että myöskin, jos tahdomme sanoa, suureen elämään, suureen ehdottomaan jumaluuteen, joka on universaalisen Logoksen takana, joka on se Logos ja joka on kuitenkin sen Logoksen takana aivan niinkuin Jhanneksen evankeliumissa sanotaan, kaikkien monadien isä ja kaikki monadit. Tässä Logoksessa, tässä universaalissa Logoksessa piilee siis itse olemassaolon täydellisyyskuva, mittaamattoman, ehdottoman täydellisyys, sanoisimmeko loputtomasti saavuttamattoman kehityksen kuva. Jos tahdomme nimittää sitä ihmiseksi, sehän on hyvin heikko nimitys, niin silloin sanomme, että siinä

Logoksessa piilee täydellisen ihmisen mitta. Ja kun nimitämme sitä kosmilliseksi Kristukseksi, niin se todella on se kuva kaiken olemassaolon tarkoituksesta ja täydellisyydestä, joka piilee itse jumaluuden helmassa. Tätä kuvaa me emme ollenkaan voi käsittääkään. Mutta niinkuin kukan kuva tavallaan piilee siemenessä, niin tuossa Logoksessa, elämän idussa, suuressa absoluutissa piilee koko olemassaolon, koko maailmankaikkeuden täydellisyyden kuva. Se on poika, se on Jumalan poika, se on kosmillinen Kristus. Me olemme kaikki siitä syntyneet, siis myöskin ne, jotka ovat meitä kehittyneemmät, siis ne, jotka ovat Logoksia tuossa toisessa merkityksessä. Se on ollut ihmiskuntana kerran tämän meidän aurinkokuntamme Logos, vanhana ihmiskuntana, joka nyt on tuossa toisessa asemassa, ja se on lähtenyt tuosta kosmisesta Logoksesta. Se tekee, että me olemme veljiä kaikki keskenämme. Maailmankaikkeudessa ei ole muuta kuin yksi isä, kaikissa aurinkokunnissamme yhteensä ei ole olemassa muuta kuin yksi isä. Kaikki ovat veljiä, kaikki olennot ovat veljiä, olivat ne kuinka kehittyneitä tahansa. Korkeimmat jumalat taivaissa, korkeimmat ja suurimmat olennot, jotka hallitsevat suuria linnunratoja, joissa on miljoonia aurinkokuntia, kaikki semmoiset olennot, joiden edessä me nykyisissä olomuodoissamme emme voisi hetkeäkään seistä palamatta poroksi siinä silmänräpäyksessä, kaikki ne ovat meidän veljiämme, sillä ihminen on ikuisuuden poika. Tässä on myöskin toinen aivan merkillinen salaisuus, tärkeä käytännöllinen salaisuus. Jos me puhuisimme ja sanoisimme, että joku olisi meidän vapahtajamme ja sanoisimme, että kosmillinen Kristus on meidän Vapahtajamme ja tarkoittaisimme kosmillisella Kristuksella meidän aurinkokuntamme Logoksen kuvaa täydellisestä ihmisestä, niin silloin me sanoisimme, että toinen vanhempi ihminen on toisen pelastanut, meidän aurinkokuntamme Logos, joka on vanha, vanha ihmiskunta, se olisi meidän mystillinen pelastajamme. Niin me voisimme sanoa. Se on meidän auttajamme, mutta ei ole muuta olemassa kuin yksi ainoa pelastaja ja vapahtaja. Se on Jumala itse ja Jumalan poika, se on Logos. Sentähden kaikki olennot, jotka ovat syntyneet, ovat kerran itse pelastuneet, ovat saavuttaneet vapautuksen ja he ovat nyt niin kehittyneitä kuin nyt voidaan olla heidän kohdallaan. Mutta heidät pelasti sama kosmillinen Kristus, sama Jumala, joka yksin pelastaa kaikki, sillä he, jotka kerran olivat epätäydellisiä ja nyt ovat tulleet täydellisiksi, kuinka he voisivat pelastaa? Pelastaa ei voi kukaan muu kuin se, joka koskaan ei ole ollut muuta kuin täydellinen. Emme me tarvitse ihmisiä vapahtajaksemme, emme me tarvitse veljiämme vapahtajiksemme. Vapahtajasi kelpaa ainoastaan Jumala, joka ei koskaan ole ollut epätäydellinen. Oli ihminen kuinka viisas tahansa, oli hän kuinka loistava jumala tahansa, hän on meidän auttajamme, hän voi näyttää meille tietä, tarttua käteemme, antaa voimakkaan käden otteen, nostaa meidät suolta, taluttaa meitä jonkun matkaa tiellä, mutta hän ei kykene mystillisesti vapahtamaan sentähden, että Jumala yksin voi luomansa olennon vapauttaa. Sentähden kosmillinen Kristus on meidän vapahtajamme, koska se on yhtä Jumalan kanssa, on se Jumala, joka on Jumala, Kosmillinen Kristus on meidän vapahtajamme sentähden, että hän, tuo kosmillinen Kristus – emmehän me osaa sanoa sitä persoonallisella nimellä – mutta miksi emme voisi sitä sanoakin vaikka persoonallisella nimellä; on iankaikkisuudesta iankaikkisuuteen ollut aina Isän luona, Isän helmassa ja aina ollut se, mikä hän on, eilen sama kuin tänään, tänään sama kuin huomenna. Siinä on meidän turvamme. Ajatelkaamme vaikka, että olemme joskus syvässä sieluntuskassa. Arvokkaan ihmisen kädenpuristus, veljen antama apu auttaa meitä ja voimme nousta, mutta me tunnemme kuitenkin syvästi, että se yksi, mikä voi meidät pelastaa, todella puhdistaa, todella nostaa, todella tehdä jumalalliseksi, on Jumala meidän sisässämme, on äärettömyys meidän sisässämme, se että meissä on jotakin, joka on yhtä itse äärettömyyden ja ikuisuuden kanssa. Tämä on kosmillinen Kristus ja kosmillinen Kristus meidän aurinkokuntaamme nähden on siis ikäänkuin meidän Logoksemme, siis hyvin vanha ihmiskunta, meidän Logoksemme tajunnan heijastunut täydellisyydenkuva, kuva siitä täydellisyydestä, johon meidän aurinkokuntamme elämä on pyrkivä. Se on Logos, meidän Logoksemme, joka ensin ottaa tajuntaansa vastaan Jumalan pojan, Kristuksen, kuvan täydellisestä ihmisestä tässä meidän aurinkokunnassammekin. Meidän Logoksemme auttaa meitä, jotka tavallaan ulkonaisessa olemuksessamme olemme hänen lapsiaan niinkuin me olemme vanhempiemme lapsia. Meidän aurinkokuntamme Logos auttaa meitä pääsemään, sanoisinko, kiinni tuohon kosmilliseen Kristukseen. Tämä kosmillinen Kristus on ennen Kristusta siis päässyt puhumaan niiden ihmisten kautta, jotka tulivat tänne muualta, toiselta tähdeltä, ja sitten kaikkien niiden ihmisten kautta, jotka täällä maan päällä ovat jotain saavuttaneet, kaikkien profeettain ja enkelein kautta.

Kun hetki oli täyttynyt, että Jeesus Kristus syntyi maailmaan Jeesus Natsarealaisena, kun hetki oli täyttynyt, että eräs sielu ihmiskunnassamme oli niin äärettömästi ponnistanut, niin paljon rakastanut, että hän saattoi tarjota koko olemuksensa kosmillisen Kristuksen käytettäväksi, silloin kun aika oli niin täyttynyt, silloin Jeesus Natsarealainen otti omaan itseensä kosmillisen Kristuksen, tuli sillä tavalla täydellisesti pelastetuksi itse, ja sen kautta, hänen työnsä kautta kosmillinen Kristus laskeutui meidän ihmiskuntaamme. Kun oli Kristus kerran saanut yhden ihmisen kokonaan fyysillistä tasoa myöten, fyysillistä ruumista myöten, niin silloin Kristus saattoi yhtyä koko ihmiskuntaan. Voimme sanoa toisella kielellä: kosmillinen Kristus, joka alussa oli ikäänkuin ulkopuolella meidän aurinkokuntaamme, ja laskeutui meidän Logoksemme tajuntaan vuosimiljoonien kuluessa, tulee yhä lähemmäksi meidän maapalloamme. Samoin on asianlaita toistenkin planeettojen suhteen. Jumala tulee lähemmäksi meidän maapalloamme ja aurinkoa, joka on ulkonaisen Logoksen koti. Ensin aurinkoon, koko aurinkokunnan tajuntaan, Logoksen tajuntaan, sitten askel askeleelta lähemmäksi tätä meidän maapalloamme. Lopulta kosmillinen Kristus laskeutuu Jeesus Natsarealaisessa kokonaan, valloittaa hänen ruumiinsa, koko hänen järkensä. Tämä ei tapahdu vasta Jeesus Natsarealaisen elämässä, se tapahtui vähitellen monessa Jeesus Natsarealaisen elämässä, tuon yksilön edellisissä jälleensyntymisissä. Kun Jeesus Kristus syntyi Jeesus Natsarealaisena, niin hän kehdestä lähtien oli Kristus, vaikka hän ei tullut itsetietoiseksi Kristuksesta, omasta tehtävästään, ennenkuin Jordanin kasteessa taivaat aukenivat ja hän näki Isän. Tuo on symbolisesti kerrottu, mutta se tarkoittaa, että Jeesus Kristus saavutti semmoisen vihkimyksen, että hän tuli aivan tietoiseksi tehtävästään, Logos, kosmillinen Kristus valloitti hänet kokonaan. Sen perästä alkoi hänen varsinainen työnsä. Samalla sitten hänen elämänsä Jeesus Natsarealaisena vaikutti sen, että tämä kosmillinen Kristus tuli lähemmäksi kaikkia ihmisiä, niin että me nyt puhumme mystillisestä Kristuksesta, jolla tarkoitamme, että jokaisessa ihmisessä on kosmillisen Kristuksen siemen, tuo kosmillinen Kristus, joka aikojen aamulla oli ulkopuolella aurinkokuntaamme ja siten ulkopuolella meidän planeettaamme. Tämä on luonnollisesti symbolista kieltä, mutta asiallisesti asia on niin. Tämä kosmillinen Kristus on nyt laskeutunut meidänkin planeetallamme, meidän ihmiskuntaamme. Kun Jeesus ensimmäisenä teki kosmillisesta Kristuksesta ihmisen, niin se mahdollisuus on kaikilla ihmisillä. Kosmillinen Kristus ei siis ollut mikään persoonallinen ihminen ennen Jeesus Kristusta. Voisimme kuvata sitä suureksi henkivoimaksi, mutta älkäämme määritellä sitä, sillä määrittelymme on liian hatara, ontuva ja epäselvä. Kosmillinen Kristus saavutti inhimillisen persoonallisuuden Jeesus Kristuksessa. Nyt on siis olemassa meidän ihmiskunnassamme yksi kosmillisen Kristuksen personoituma, yksi persoonallinen Kristus. Monet, monet muut, monet korkealle kehittyneet ihmisolennot ovat jo miltei saavuttaneet saman kuin Jeesus tai ei aivan samaa, sillä hän oli veljistä ensimmäinen, hän tuli ensimmäisenä pelastetuksi. Kosmillinen Kristus on vapahtaja, kosmillinen Kristus, meissä mystillinen Kristus, on vapahtaja. Sentähden Jeesus Kristus oli ensimmäinen, joka itse pelastui ja joka toi kosmillisen Kristuksen meidän ihmiskuntaamme, sentähden hän on aina myöskin tuossa kosmillisessa Kristuksessa. Minä sanon tämän ainoastaan tällaisena kokemuseräisenä tosiseikkana, jota en lähde sen enemmän selittämään ja loogillisesti perustelevaan. Sanon ainoastaan sen, että jokaisen ihmisen kokemuksessa on, että kun hän tulee kosketuksiin kosmillisen Kristuksen kanssa, Jumalan pojan kanssa, kun hän näkee Jumalan pojan niinkuin Paavali Damaskuksen tiellä, niinkuin Stefanus kivitettäessä, niin hän samalla tapaa Jeesuksen. Jeesus on mukana ja Jeesus on kuin ovi, sillä Jeesus on käskyissään antanut, avannut Jumalan valtakunnan ovet aivan selkoselälleen. Meidän tässä fyysisessä tajunnassamme on vastaanotettava Kristus, Jumalan poika, ja sitten tulemme välittömään poikasuhteeseen isään nähden. Ihminen voi tulla äärettömän ja iankaikkisen elämän pojaksi, tuntea ja tietää ja nähdä olevansa yhtä maailmankaikkeuden suuren elämän ja suuren isän kanssa. Tämä on tuo ihmeellinen mysteeri Jeesuksen Kristuksen jälkeen. Tätä tahdoin siis lyhykäisesti esittää Kristuksen työn suhteen.

Nyt on meidän vielä lyhyemmin puhuttava omasta työstämme. Mutta kuinka emme puhuisi siitä lyhyemmin. Mitä meidän työmme on verrattuna Kristuksen työhön. Kääntäkäämme nyt ensin huomiomme siihen, mihin pyrimme ja mitä me tahdomme, me, jotka nimitämme itseämme ruusu-ristiläisiksi. Mitä me tahdomme kuoleman valtakunnan suhteen? Me sanomme tuon ikivanhan ilmoituksen nojalla, että kuoleman valtakunta on, samalla tavalla kuin meidän elämämme täällä näkyväisessä maailmassa, kehittyvä valtakunta. Tämä suuri totuus on pidettävä mielessä. Kuoleman valtakunta, vainajien

valtakunta ei ole mikään semmoinen, kuinka sanoisin, valmiiksi rakennettu, määrätty talo, johon me muutamme. Ei sitä oikein voi verrata muuttamiseen talosta toiseen, niinkuin täällä maan päällä, vaikka me tavallisesti kyllä sanomme kuolemaa joksikin asuinsijan muuttamiseksi. Kuoleman valtakunta on alati kehittyvä, kuoleman valtakunta kehittyy sitä mukaa, kun ihmiskunta kehittyy. Kuoleman tuonelat muuttuvat ihmisten mukaan, ja sentähden me nykyajan ihmiset sanomme näin: meidän on ensinnäkin poistettava kaikki helvetit, meidän on, mikäli mahdollista, poistettava kaikki kiirastulet, meidän on säilytettävä ainoastaan taivaat. Toistaiseksi on vielä säilytettävä taivaat kuoleman jälkeisessä elämässä, mutta helvetit meidän ennen kaikkea tulee poistaa, helvetit, kaikki semmoiset tilat, joissa ihmisielu luulee, että hän saa kärsiä ikuisesti. Sitä varten on tietysti hyvin tärkeätä tuoda ihmisten kesken semmoinen opetus, semmoinen julistus, ettei mitään ikuisia helvettejä ole olemassa. Sitähän kyllä hyvin monet tekevät. Ruotsinmaan kirkko on julistanut kaikki helvetit pannaan. Sehän on hyvin selvää ja olisi odotettava kaikkien nykyisten kirkkojen ja uskontojen puolelta. Mutta se ei yksin auta, sillä paljon, paljon ihmisiä on, jotka siitä huolimatta, että olisikin sanottu täällä fyysisessä maailmassa, ettei ole ikuista helvettiä, epäilevät sentähden, että vuosimiljoonien kuluessa on johonkin semmoiseen viitattu, joskaan ei niin selvin sanoin. Mutta kaikissa uskonnoissa on viitattu kuitenkin siihen, että on helvetti, joka kestää vaikka kuinka kauan. Meidän kristikunnassamme se on saanut kaikista jyrkimmän muodon. Mutta tiedämme, että buddhalaiset ja hindulaiset puhuvat helvetistä ja niissä voi olla pieni sivumaku, kuinka kauan ne kestävät. Kristikunnassa on sanottu, että kadotus on ikuinen. Se on tehnyt niin monen ihmisielun sairaaksi, se on jättänyt niin moneen ihmiseen pelon siemenen, niin, että kun ihminen kuoleman jälkeen joutuu pahaan tilaan, kun hän syntiensä tähden joutuu synkkään kuolemanjälkeiseen tilaan, ja kun hänen kärsimyksensä ovat suuret, hän ajattelee ja pelkää, että on olemassa ikuinen kadotus. Sentähden on niin tärkeää, että me, jotka ajattemme itseämme teosofeiksi ja ruusi-ristiläisiksi, että me teemme niinkuin Jeesus sanoi ja näytti, että me lähdemme vainajien valtakuntaan, siis sielujen luokse heidän vankeudessaan ja saarnaamme heille valoa ja vapautta. Niin Jeesuskin teki. Hän astui alas kuoleman valtakuntaan ja saarnasi sieluille vankeudessa. Ehkä siinä on pikkuinen sivumaku, että Jeesus saarnasi niille, jotka olivat odottamassa ikuista kadotusta, mutta joka tapauksessa emme usko paljoakaan hänen saarnansa tehoon, koska olemme saarnanneet ikuista helvettiä ja kadotusta. Nyt on niiden tehtävä, jotka tulevat vakuutetuiksi ihmisen jälleensyntyemisestä, karman koulusta ja muusta, nyt on meidän velvollisuutemme niin puhdistaa ja kasvattaa itse itseämme, että voisimme saarnata sieluille vankeudessa, että voimme lähteä vainajien luo ja näyttää heille valoa ja näyttää heille tietä ja näyttää, ettei tämä niin synkkää ole: te elätte harhauskossa, kun luulette, että teidän pitää palaa ikuisesti. Uskokaa valoon, uskokaa hyvään, joka on teissä, uskokaa Kristukseen teissä, niin voitte voittaa kärsimykset, joiden keskellä te olette. Kuinka monen ihmisielun voimme sillä tavalla saada irroitetuksi helvetin tuesta. Tuossa nähdään, kuinka kiinni ihmisen sielu on harhakuvitelmassa. Voi kestää kauan aikaa ennenkuin ihmisielu ottaa uskoakseen, että hänellekin on pelastus tarjolla. Jokainen ihminen tuomitsee itse itsensä jonkinlaiseen puhdistukseen kuoleman jälkeen, mutta eihän se ole mitään ikuista. Sehän on lohdullista, että elämä itse, luonto itse on hellempi meitä kohtaan kuin me itse olemme. Me pysymme velttoina ja laiskoina, me emme tahdo nousta ja kasvattaa itseämme, onhan niin kovin hauska näissä nautinnoissa. Kuoleman jälkeen elämä meitä ravistaa, luonto ottaa meidät polvelleen ja ravistaa meitä. Mutta heti, jos huomaamme kuoleman jälkeisessä tilassa, että tämä on vain puhdistusta, eihän tässä muuta tarvita, kuin että heitän tuon kaiken pahan, jota olen kasvattanut itsessäni, niin minä olen vapaa, sillä minähän olen itse itseni tuominut, Jumalahan odottaa vain, kaikki enkelit, kaikki hyvät olennot vain odottavat, odottavat meitä kun oven takana, että astuisimme ulos vankeudesta ja silloin kaikki olisi hyvin. Tätähän meidän pitää opettaa sieluille vankeudessa, tätä vapautta, tätä valon ja rakkauden sanomaa. Elämä on oikein ymmärtänyt suuren kosmillisen, iankaikkisen ja äärettömän Isän ääretöntä rakkautta. Sentähden meidän työemme täällä maanpäällä, sentähden meidän toivomme täällä maanpäällä on, että ihmiset oppisivat veljiksi, oppisivat joitakuita suurempia aatteita, suurempia veljeyden toteuttamiseksi. Emme voi odottaa, että kaikki ihmiset tulisivat täydellisiksi veljiksi. Silloinhan me olisimme täydellisiä ihmisiä, jos olisimme niin kehittyneitä, että osaisimme kaikkia rakastaa, mutta me voisimme odottaa, sen puolesta voisimme työtä tehdä, että ihmiset ymmärtäisivät joitakuita suuria aatteita, joitakuita suuria lunastavia ajatuksia, joiden johdosta voisimme pikkuisen enemmän kieltää itseämme, joiden valossa voisimme vähän hillitä itseämme, jotka antavat meille voimaa vähän enemmän pitää itseämme aisoissa. Sitähän me toivoisimme, että ihmiset ymmärtäisivät

meidän kristikunnassamme, ja ei ainoastaan meidän kristikunnassamme, vaan että koko maapallon ihmiset ymmärtäisivät, että väkivalta ei koskaan pääse mihinkään, että ihmisten välillä sota ei ole kyennyt mitään ratkaisemaan. Sota ei ratkaise mitään. Se on tie, jota itse elämä ei enää kaipaa Jeesuksen Kristuksen työn perästä, sen perästä, kun mystillinen Kristus on meissä, niin sota ei ole välttämätön keino ihmisten asiain ja vaikeuksien ratkaisemiseksi. Sota ei ratkaise. Meidän täytyisi nyt, sitä elämä odottaa, oppia ratkaisemaan asioita, vaikeuksia ja riitoja järjellä, ja milloin emme osaa niitä ratkaista, kuitenkin pysyä niistä erillään, tuntee toistemme veljiksi, mutta ei pakottaa ketään. Jos olemme vaikeuksissa, ristiriidoissa keskenämme, niin ei meidän pidä ajatella, että me asuisimme yhdessä huoneessa ja riitelisimme keskenämme. Me voimme ajatella, että menemme eri huoneisiin asumaan, mutta emme käytä pakkokeinoja riittämättömiksi, sillä se antaa aihetta uusiin riitoihin. Vajetkaamme, kun emme voi järkemme avulla sopia. Tällaisia asioita ja muita suuria asioita pitäisi ihmiskunnan oppia. Minkä tähden emme kunnioittaisi toisiamme ja rakastaisi esimerkiksi perheoloissa? Meillä on ehkä perhe, me olemme lapsia perheessä, sisarina, veljinä, vanhempina. Miksi emme silloin rakastaisi ja kunnioittaisi toisiamme? Meidän teosofinen ja ruusu-ristiläinen maailmankatsomuksemme juuri koettaa rakastaa kauneutta, rakkautta, totuutta ja sopusointua. Minä olen välistä kuullut, että nykyaikana usein nuoret ihmiset ja lapset ajattelevat ja kasvavat tuollaiseen käsitykseen, että eihän noita vanhempia ihmisiä kohtaan ole mitään velvollisuuksia ja saisiko nuoret estää nuoria ihmisiä elämään vapaasti. Useinhan juuri lapset ja nuoret voivat ajatella sellaista. Sen olen kuullut. Eivät ainakaan ne, jotka saavat teosofisen ja ruusu-ristiläisen kasvatuksen, eivät ainakaan ne saisi niin ajatella. Silloinhan emme ymmärrä, mikä äärettömän suuri elämän salaisuus piilee isän ja äidin rakkaudessa, piilee isän ja äidin siunauksessa. Lapset ja nuoret, muistakaa aina, että paras sauva elämässä, semmoinen onnen sauva ja semmoinen, joka voi näyttää tietä pimeässä on isän ja äidin siunaus. Sentähden rakkaus ja kunnioitus niiden kesken, jotka ovat lähellä toisiaan, jotka karma on asettanut olemaan yhdessä, pitäisi vallita. Se kuuluu niihin aatteisiin, niihin käytännöllisiin ajatuksiin, joiden puolesta meidän täytyy tehdä työtä näkyväisessä maailmassa.

ELÄMÄ JA KUOLEMA

Elämä ja kuolema on ilmoitettu tämänpäiväisen esitelmän aiheeksi, mutta en ole ajatellut puhua tästä aiheesta ainoastaan deskriptiivisesti, niin sanoakseni, ainoastaan kuvatakseni elämää ja kuolemaa, vaan olen ajatellut, että me syventyisimme katsomaan, miten meidän ihmisinä on muovailtava, uudestaan järjestettävä elämä ja kuolema. Olen ajatellut, että suuntaisimme katseemme hetkeksi eteenpäin, katselemme sitä Euroopan tai yleensä länsimaisen ja koko ihmiskunnan tulevaisuutta, jota me ihmiset olemme kutsutut valmistamaan ja luomaan ja mitenkä siltä kannalta meidän on itse kuolemakin muutettava, ehkä paremmin sanoen kuoleman jälkeinen elämä. Tämä on siis erinomaisen rohkea aihe, sillä se edellyttää, että meillä ihmisillä olisi jollain tavalla elämän ja kuoleman avaimet käsissämme. Niitä avaimia meillä ei aivan jokapäiväisissä tavallisissa olosuhteissa ole, sillä meidän jokapäiväinen elämämme todistaa ja osoittaa meille, että me pikemmin olemme välttämättömyyden alaisia, kohtalon orjia ja palvelijoita, kuin vapaita kohtalon herroja. Kuitenkin olemme me ihmisinä semmoisia olentoja, olemme tässä meidän kosmoksessamme semmoisessa asemassa ihmisinä, että meidän käsiimme sittenkin on annettu itse elämän ja kuoleman muovaileminen. Jotkut meistä kulkevat siinä suhteessa toisten edellä tietä näyttäen ja sillä tavalla vähitellen saamme aikaan muutoksia niin syvimmissäkin elämän perusteissa kuin on kuolema. Ja jotta pääsisimme parempaan käsitykseen siitä, mitä tarkoitan, ajan takaa sanoillani, jotta vähän selvemmin ymmärtäisimme, mitä mahdollisuuksia meillä ihmisillä on, olen ajatellut, että lyhyesti ensin vetäisimme silmiemme eteen pari kuvausta elämästä ja kuolemasta, ei mitään yksityiskohtaisia, persoonallisia kokemuksia, vaan pari eri aikojen kuvausta elämästä ja kuolemasta. Toinen kuvaus olisi meidän nykyisestä sivistyksestämme, protestanttisesta kristikunnastamme ja myöskin katolisesta, toinen taas olisi syystä, joka sittemmin selviää, lyhyt kuvaus kaukaisesta, muinaisesta ajasta, Egyptistä, sen aikaisesta elämästä ja kuolemasta. Tulomme silloin näkemään, että kuolemakin, samoin kuin elämä – kuolemalla tarkoitan silloin kuoleman jälkeistä tilaa – saattaa vaihtua jonkunverran aikojen mukana, ja silloin meidän on helpompi ymmärtää, että kuolemankin kysymys tulee vastaisuudessa toisella tavalla ratkaistuksi.

Kun omasta puolestani ajattelen tätä meidän protestanttista kirkkokuntaamme, muistuu aina mieleeni se tunnelma, mikä minulla oli lapsena, kun täällä Helsingissä, jossa olen syntynyt ja kasvanut, kuulin sunnuntaisin, varsinkin Nikolainkirkon kellojen soivan. Minä en pienestä pitäen saattanut kestää, vielä vähemmän rakastaa näitä Nikolainkirkon kelloja. Niin pian kuin ne alkoivat soida, minut valtasi sanomaton tuskaisa ikävän tunne: pois, pois, en kestä tätä. Niissä oli niin valittavan harmaa, ikävä ja tuskainen sävel. Ne muodostuivat minulle jonkinlaiseksi kuvaksi sunnuntaielämästä, jolloin kaikkien täytyi näyttää erinomaisen hurskailta ja laulaa ehkä virsiä kotona ja kuulla kuivia saarnoja ja ennen kaikkea muistaa, ettei saa olla iloinen ja elävä eikä liikkua liian nopeasti tai huudahtaa iloisesti. Tämä oli erinomaisen kummallinen kokemus. En kasvanut semmoisissa oloissa, kodissani vallitsi vapaus, sain nauraa ja iloita milloin vain, mutta minulle oli erinomaisen kummallinen kokemus, että Nikolainkirkon kellojen soidessa tuli minulle niin sanomaton ikävä. En osannut silloin sitä niin kuvata, mutta tunsin sen olemuksessani. Ja kun pitkin elämäni olen sitä muistellut, minua puistattaa, sillä se on tullut minulle kuvaukseksi protestantisesta kirkkokunnasta, siinä on ja on ollut ylen hurskasta, ikävää, koko tämä elämä on tavattoman harmaata. Jos sattumalta ihminen arkielämässä tämän unohtaa, ei se ole hyvä, pitäisi aina olla ikävä tunnelma: karpästen surinaa, syksyinen auringonpaiste. Jos olisin runoilija, osaisin tämän paremmin kuvata, mutta ajattelen, että useimmat teistä ovat kokeneet tätä. Ja siihen tunnelmaan kuuluu vielä, että kuolema ja kuoleminen on tämän kaiken ikävän huippu, on kauheaa, että pitää kuolla. Vaikka tämä elämä on niin merkityksetön fyysillisen elämän kannalta, on kuolema äärettömän surullista, jokainen tahtoo olla tässä ikävässä elämässä mieluummin kuin joutua siihen unettomaan uneen, jossa täytyy olla viimeiseen tuomiopäivään saakka. Ei ole

ihmeellistä, että uskovaiset ainoana lohtunaan kuvittelevat, että viimeisenä tuomiopäivänä heidät herätetään kuolemasta, jolloin he pääsevät Herran iloon, silloin he saavat iloita, tanssia ja soittaa, ja yleensä tehdä jotain iloista. Se on ainoa onnellinen tulevaisuuden perspektiivi. Tietysti tämä on liioittelua, emme yksistään niin tässä protestanttisessa yhteiskunnassa elä, mutta ainakin semoinen tunnelma vallitsi noin 200 vuotta sitten Euroopassa. Ja mikä tässä on erikoisen ikävä, on se, ettei se perustu totuuteen. Kuoleman jälkeisen tilan suhteen on tämä varsinkin ollut hirmuisen ikävää, sillä koko tuo käsitys, että kuoleman jälkeen tulemme nukkumaan viimeiseen tuomiopäivään saakka, perustuu valheeseen. Siitä me näemme, kuinka vaarallista on panna toimeen uskonpuhdistus, jollei ole joka alalla, missä puhdistamista ruvetaan tekemään, todellista tietoa. Eihän ollut mitään järjetöntä ruveta puhdistamaan kirkkoa ja ihmisten maanpäällistä elämää, sillä katollinen kirkko oli joutunut monessa suhteessa väärälle tielle, mutta oli hullua, että Luther samalla rupesi koskemaan kuoleman jälkeiseen elämään ainoastaan sen nojalla, että hän kääntäessään Raamattua huomasi, ettei ole niinkuin katolinen kirkko opetti, tai ei hän sitä oikein käsittänyt, mutta jokin tunne sanoi hänelle, ettei ole niin. Sentähden Luther muutti katoliset opit kiirastulesta ym. ja asetti tilalle kuolemanjälkeiseen elämään nukkumisen. Tämä oli ikävä seuraus, joka kaivaa maan meidän protestanttien jalkojen alta. Ei luonto kysy siinä määrin meidän mielipidettämme, että se asettaisi meidän mukaamme kaikki, me voimme olosuhteita muovailla, kaunistaa, mutta emme saata niitä muuttaa. Sentähden on erittäin vaikeana ilmiönä tässä protestanttisessa kirkkokunnassa ollut se, että kun ihminen on kuollut, hän ei olekaan saanut nukkua, vaan pienen ajan perästä herännyt toisella puolella ja silloin hänen ihmettelynsä on hyvin suuri. Jos hän herää maan piirissä, niinkuin voi tapahtua, on hän silloin fyysillisten ihmisten parissa, eikä hän käsitä, mitä se on ja missä hän on, onko hän kadotuksessa vai missä, hän voi liikkua ja puhua, mutta eivät ihmiset ymmärrä häntä, hän voi istua tuolille ja hänen oma vaimonsa tulee ja istuu hänen syliinsä huomaamatta, että hän on siinä. Tämä on erittäin tuskallinen kokemus. Ja ne taas, jotka heräävät astraaliruumiissaan tuonelassa ja joutuvat tekemisiin oman elämänsä ikävien kokemusten kanssa, ajattelevat, että he ovat joutuneet helvettiin. Ei ihmiselle ole opetettu protestanttisessa kirkossa, että hänen pitäisi kasvattaa itseään, ihminen on syntinen olento, hänen tulee vain uskoa. Ei ihminen siis ole yrittänyt mitään tehdä, ei ole mitenkään valmistanut itseään kuolemaa varten, korkeintaan uskonut, mutta mitä se merkitsee todellisuuden edessä. Ei luonto semmoisesta välitä, se kysyy ainoastaan, kuinka paljon olemme uskoneet hyvään, totuuteen, missä määrin olemme osanneet olla rehellisiä, seisoa totuuden puolesta. Ainoastaan semmoisesta elämä välittää, todellisesta uskosta Jumalaan, joka näyttäytyy meidän teoissamme. Ja sentähden, kun emme mitään semmoista ole saaneet oppia, me joudumme kuoleman jälkeen tilaan, joka on erittäin vaikea, ja silloin on luonnollista, että ihminen heti ajattelee, että hän on joutunut kadotukseen, hän on kadotuksen oma, hän on nukkunut ja nyt on viimeinen tuomiopäivä tullut ja hän on herännyt kadotuksessa.

Tällainen tilanne on erittäin tuskallinen myös semmoisille, jotka tahtoisivat auttaa ihmisiä kuolemanjälkeisessä elämässä, sillä ihmiset, jotka ovat tottuneet ajattelemaan kuolemanjälkeisestä elämästä, että elleivät joudu ikuiseen autuuteen, joutuvat kadotukseen, ovat niin sokeita, pelästyneitä, poissa suunniltaan, ettei heitä tahdo saada millään uskomaan, ettei tuonela ole mikään kadotus. Sentähden on hyvin tuskallista tuo oppi kuolemanjälkeisestä nukkumisesta ja viimeisestä tuomiosta. Katolisissa maissa ei ole niin uskottu, katollinen kirkko säilytti vanhan traditsionin. Apostolit ja heidän lähimmät opetuslapsensa ja seuraajansa aina noin 300-vuoteen jälkeen Kristuksen olivat semmoisia kristittyjä, jotka tiesivät, miten näiden asioiden laita oli ja heillä on alkuperäinen katolisen kirkon traditsioni, joten katolinen kirkko on osunut oikeaan, kun se on puhunut kiirastulesta, helvetistä ja paratiisista, joihin ihmiset joutuvat. Aivan oikein on säilynyt myös rukous vainajien puolesta, mikä tietysti muodostui sitten messuasiaksi, joka ei niin paljon enää merkitse, mutta traditsionina se oli oikea ja tähtäsi siihen, että kun ihminen on kuollut, niin hänen rakkaat omaisensa ja ystävänsä voivat auttaa häntä tuonelassa ajatteleamalla häntä rukoilemalla hänen puolestaan, lähettämällä hänelle ikäänkuin semmoisia siunaavia ajatuksia, jotka tulevat hänen luokseen kuin ruusunhoitoiset pilvet, kuin linnut, jotka kutsuvat häntä ylöspäin.

Tämä on tuo alkuperäinen oikea traditsio, josta sitten kirkossa muodostui virallinen toimitus, messu, joka sekin saattaa vaikuttaa hyvää, jos sen suorittaa täydellä hartaudella sellainen ihminen, joka osaa keskittää ajatuksiaan ja tuntee vainajan hyvin. Mutta se on vaikeampaa ja koneellisempaa; sitä vastoin ystävät ja

omaiset voivat helposti keskittyä hyvää toivoviin ajatuksiin. Täytyisi olla siis erikoisen kehittynyt pappi suorittamassa messua, jotta se edes vähän tepsisi.

Me voimme sanoa, että kuolemanjälkeisestä elämästä protestanttisessa kirkkokunnassa ei siis ole ajateltu paljon mitään, vaan ainoastaan, että viimeisen tuomion jälkeen odottaa ilo taivaassa, jos ihminen on autuaasti kuollut, – muuten seuraa kadotus. Katolisessa kirkossa on siinä suhteessa oltu vähän selvemmällä kannalla, mutta voimme sanoa, että yleensä kristikunnassa on tämä elämä ollut enemmän tai vähemmän surunvoittoista. Koko tässä kristillisessä sivistyksessä on ajateltu, että tämä näkyvä elämä on surun ja murheen laakso; täällä on kaikki niin kovaa ja armotonta, että ihminen juuri ja juuri sen kestä, kun hän sitten tulevaisuudessa, kuoleman jälkeen, pääsee Herran iloon. Sellainen on ollut ja on kai vieläkin kristinuskon käsitys elämästä ja kuolemasta. Se ei ole minusta ollenkaan mikään lohdullinen käsitys, päinvastoin synkkä kuva elämästä. Muistan, kuinka nuorena totuutta etsiessäni kysyin: mitä on tämä nykyinen elämä? Minua ei huvittanut silloin kuolemanjälkeinen elämä. Tietenkin ajattelin, että kuolemanjälkeistä elämää on, mutta minua ei se huvittanut niin kuin tämä nykyinen elämä. Kun ihmiset selittivät minulle, että minun pitää tehdä työtä, hankkia leipää, mennä naimisiin ja synnyttää lapsia ja jatkaa tätä onnetonta sukua, jonka myös täytyy pysyä hengissä ja taas kuolla pois, niin minusta ei tässä olemassaolossa ollut mitään järkeä. Tietenkin olen sittemmin oppinut ymmärtämään, että tämä olemassaolo itsessään voi olla niin viehättävää, ettei ihminen välitä, vaikkei tässä olekaan mitään muuta sisältöä, kuin että syödään hyviä ruokia, luetaan kauniita kirjoja jne. Tuollaista en osannut ajatella nuorena; en ollut kokenut millään tavoin, että tämä elämä olisi ollut viehättävää tuossa merkityksessä. Sentähden vain kysyin, eikö tällä elämällä ollut itsessään mitään merkitystä. Ja kristikunnassa on pitkin matkaa kiskottu pois merkitys tältä nykyiseltä eläältä. Tietysti on sanottu, että tämä elämä on valmistusta, koulua, mutta se on toisen sisällön valossa. Jos ei niitä asioita ymmärrä, joista meillä on ollut täällä puhetta, silloin tämä olemassaolo käy sangen tyhjäksi, ja sitä se on yleensä ollut täällä kristikunnassa.

Jos nyt menemme tuhansia vuosia taaksepäin, muinaiseen Egyptiin ja katsomme elämää siellä ja nostamme kuoleman huntua, niin huomaamme samalla jotain yhteyttä ja samalla suurta erilaisuutta. Erilaisuus pistää erittäinkin silmään fyysisen elämän suhteen, sillä vanhassa Egyptissä oli semmoinen käsitys fyysisen elämän suhteen, että se oli ihana lahja, se oli kuin salainen toivomuksen täyttymys, se oli ihmeellinen paradiisi, jos ihminen sen oikein ymmärsi. Egypti oli valon ja lämmön maa, auringon maa, ja ihmiset oppivat papeiltaan ja opettajiltaan, että elämä oli kauneutta ja onnea, jokaisen piti olla onnellinen, jokaisen piti nähdä, kuinka kaunis elämä on, kuinka kaunis tämä näkyväinen maailma ja löytää siitä onnensa. Ja ihmiset katselivat Niilin vuolasta virtaa, erämaan suuria lakeuksia, kaukaisuudessa siintäviä vuoria, hedelmällisiä peltoja ja niittyjä, suuria kuninkaallisia palatseja ja temppeleitä, ihmeellisiä juhla-kulkueita, joita papit panivat toimeen ja he oppivat, että eläimet olivat pyhiä, ja oppivat panemaan arvoa sille, että kirkas lähdevesi oli ihmisille erittäin ihanata, kun aurinko paistoi kuumasti. Kaikille tällaisille suurille ja pienille seikoille opetettiin ihmisiä panemaan arvoa ja näkemään kauneutta. Sillä tavalla heidän elämänsä muodostui kauniiksi, he uskoivat, että ihminen oli täällä sentähden, että hän tulisi onnelliseksi ja he uskoivat, että kun ihminen oli hyvä, tottelevainen, palvelevainen ja teki, mitä hänen kuninkaansa ja pappinsa käskivät, niin hän oli onnellinen. Tietysti emme tätä kuvausta laatiessamme kiinnitä katsettamme mihinkään varjopuoliin, vaan koetamme katsella Egyptissä tätä harmonista puolta, joka oli punaisena lankana; Varjopuolia oli myöskin, onnettomuuksia, sairauksia, niinkuin tässä meidän kristikunnassamme on varjopuolia, mutta täällä on punaisena lankana se, että elämä on murheen laakso. Läpikäyvästä tunteesta ihmisten sielussa Egyptissä oli onnen, ilon ja kiitollisuuden tunne siitä, että elämä oli niin kaunista, että se omalla tavallaan tyydytti ihmistä. Meillä on kauniita kuvauksia egyptiläisissä lauluissa siitä, että kun ihminen ajatteli kuolemanjälkeistä elämää, niin hän toivoi, että hän saisi kulkiessaan kuoleman jälkeen tämän maan päällä päivän helteessä, astua varjoisaan paikkaan, istua puun juurelle, juoda kirkasta lähdevettä, kuulla laulua ja soittoa. Egyptiläiset eivät kuolemanjälkeisen elämän suhteen ajatelleet, että se olisi nukkumista ja tuomion odottamista. He kyllä uskoivat samalla tavalla kuin meillä kristikunnassa on uskottu, että on olemassa ylösnousemus, mutta se oli heille semmoista kuin mekin teosofeina puhumme, jälleensyntymistä, ihminen nousi haudastaan, mutta syntyi maan päälle, ja heidän toivonsa oli, että he saisivat oman ruumiinsa takaisin, niinkuin kristityt

ajattelevat, että ylösnousemus on lihallista, se tapahtuu heidän omassa ruumiissaan. Mutta Egyptiläinen ylösnousemus oli toinen, se oli luonnonmukainen, kuten myös heidän käsityksensä kuolemanjälkeisestä elämästä oli oikea. Ne, jotka olivat kokeneet kuolemanjälkeistä elämää, kuvasivat sitä harmaaksi ja synkäksi, he sanoivat, että ihminen on varjo vain, ei elävä ruumis, niinkuin tässä näkyväisessä elämässä; tämä meidän elämämme on onnemme, paradiisimme, sitten kuoleman jälkeen on ruumiimme savua, ei sitä kukaan huomaa, kun he vaeltavat siinä maan päällä. Mutta sitten jonkun ajan kuluttua heidän täytyy luopua siitä olotilasta, he eivät saa vaeltaa enää maan päällä, vaan heidät syöstään helvettiin, eli amentiin, ja siellä on elämä koko lailla vaikeaa. Heillä oli oikea käsitys siitä luonnon tosiseikasta, että ihminen kuoleman jälkeen joutuu vaikeaan tilaan, mikäli hän on syntinen. Sentähden he sitä kammoivat, eivät tahtoneet sinne joutua, vaan koettivat välttää sitä, sillä he uskoivat vaan iloon ja onneen, ja siksi he keksivät tuon keinon palsamoida ruumiita. Ja kun he sen tekivät, tekivät he sen osaksi sentähden, että saivat saman ruumiin takaisin, kun he syntyvät uudestaan maan päälle. Tämä ajatus oli ehkä hieman sotkuinen heillä, kuinka he saattoivat sen sovittaa yhteen tosiseikkojen kanssa, ehkä ajattelivat, että joku salaperäinen osa tuosta muumiosta voi tulla heille takaisin. Mutta myös he ajattelivat palsamoimisella, että niin kauan kuin tuo fyysillinen ruumis säilyi, niin kauan säilyy heidän eetterininkin ruumiinsa, ja se taas merkitsi, että he voivat jatkaa tuota varjoelämää maan päällä, olla ja liikkua omaisten luona, tarvitsematta lähteä kiirastuleen. Niin kauan kuin fyysillinen ruumis pysyi ehjänä, oli ihminen siihen sidottu, ja sai eetteriruumiinsa avulla olla maan piirissä. Sillä he kyllä itse asiassa hieman vastustivat luontoa, ehkäisivät luonnon työtä. He vielä maagillisin keinoin suorittivat tuon palsamoimisen, että todella eetteriruomis tuli sidotuksi, ja siinä he vähän rikkoivat luontoa vastaan.

Tuossa on meillä kaksi vastakkaista kuvaa, ihmiselämästä ja kuolemasta, kristikunnan käsitys ja vanha egyptiläinen käsitys. Tuosta egyptiläisestä käsityksestä ja heidän toimenpiteistään me opimme samalla, että luontoa voi aina jonkunverran hallita, ihmisellä on valtaa luonnon yli.

Mutta nyt seisomme maan päällä tulevaisuuden edessä, Euroopan ja länsimaiden ja koko ihmiskunnan tulevaisuuden edessä. Ja me kysymme: millä tavalla on elämä ja kuolema muovailtava, mihin elämä tahtois meidän joutuvan elämän ja kuoleman käsityksissämme? Ja siihen me vastaamme, että lähin tulevaisuus – se voi olla satojen vuosien perästä, tai vieläkin kauempana – tähtää siihen, että tulisi takaisin ihmisten kesken tuo egyptiläinen usko elämän kauneuteen ja onneen, mutta myös, että ihmisille tulisi se oikea käsitys kuolemasta, että kuolema ja kuoleman jälkeinen elämä on voitettava täältä käsin, että kuoleman jälkeiset tilat, perustuen elämän aikaisempiin todellisuus-edellytyksiin, on muutettava semmoisiksi, että ne kasvattavat pontevammin vielä kuin nyt ihmisiä oikeaan elämäntähtämykseen. Kuolemanjälkeinen elämä suorittaa aina nytkin työtä, luonto kasvattaa meitä, niinkuin se kasvattaa, mutta me ehkäisemme sitä, me annamme sille niin vähän tilaisuutta kasvattaa meitä sentähden, että me niin paljon synkkää, alakuloista, onnetonta, pahaa, itsekästä ja syntistä annamme tulvia omaan olemukseemme, me aivankuin sanomme luonnolle: puhdistu sinä meidät sitten, me elämme kaikissa hauskuuksissa täällä maan päällä ajatellen, että luonto pitää meistä huolen, mutta me heitämme niin paljon työtä luonnolle sensijaan, että auttaisimme sitä. Ihmisen tehtävä on olla työmies Herran viinimäessä, auttaa luontoa ja vetää esille se suuri kasvattaja, joka vetää meidät korkeuksiin ja ilmoittaa meille salaisuuksia. Me tyydymme siihen, että luonto repii meistä pahan pois. Me olemme jokseenkin samanlaisia kuin ihmiset tuhat, kaksituhatta, kymmentuhatta vuotta sitten. Jos olemme eläneet Egyptissä, on sekin haihtunut meistä, sillä se elämänilo, joka meillä oli silloin, oli verrattain pintapuolista, emme osanneet tunkea elämän syvyyksiin, otimme elämän pintapuolisesti. Lämpimissä maissa ovat ihmiset paljon vilkkaampia ja iloisempia kuin me, mutta se elämänilo ei ole syvällä, heidän onnensa ei ole niin suuri, että se tekisi heidät hyväksi, heidän ilonsa on perhosen iloa, he saattavat olla yhtä itsekkäitä kuin toisetkin ihmiset.

Tämä on ihmiskunnan suurten kasvattajien probleemi. Ne henkiolennot, enkelit ja ihmiset, jotka ovat saaneet, tai ottaneet tehtäväkseen kasvattaa ihmiskuntaa, seisovat kysymysmerkin edessä: millä tavalla on saatettava ihmiset iloisiksi ja onnellisiksi oikealla tavalla, jotta he seisoisivat avoimin silmin elämän edessä ja uskaltaisivat katsoa Jumalaa silmiin? Ihmisten pitäisi tuoda ilonsa kuin uhrina elämän alttarille. Meidän todellinen onnemme on elämän ihannoimista, ylistyslaulua elämälle, ja se ei ole mitään pintapuolista; sitä

ylistystä, mitä meidän sydämemme laulaa, eivät mitkään kärsimykset, onnettomuudet häiritse, niiden pitää olla enemmän pinnalla. Ihmisten pitää niin muuttua, että se, mikä hänessä on ollut syvintä kiitollisuutta ja onnea, on hänellä syvempänä kärsimyksen todellisuutta. Onhan tavallista, että kun elämä ihmistä puristaa, silloin hänen sisästään pulppuaa katkeruutta, syvää pessimismää, saatanan palvelemista ynnä muuta. Niin ei pitäisi olla, vaan ihmisen pitäisi olla semmoinen, että kun elämä asettaa hänet altaalle, hänellä on niin ehtymätön onnen lähde, hänen sisässään pulppuaa niin paljon makeaa vettä, että ainoastaan kiitosta nousee hänestä silloin. Ja tämä on mahdollista ainoastaan silloin, kun ihmistä opetetaan oikealla tavalla käsittelemään elämää.

Sentähden voimme sanoa, että Eurooppa – se ehkä etunenässä, mutta ehkä myös Amerikka, ehkä Länsimaat yleensä – kulkee kohti egyptiläistä renessanssia, ja se ei ensikädessä merkitse, että alkaisimme ulkonaisesti matkia egyptiläistä elämää, vaan että meidän täytyy saavuttaa takaisin se länsimainen viisaus, joka piilee egyptiläisten mysteριοissa; meidän täytyy saada se takaisin Eurooppaan, ikäänkuin Euroopan henkisen elämän taustaksi, fondiksi, Egyptin pyramideista, mysteριοista, takaisin tänne meidän länsimaisen kulttuurimme keskelle, ei aivan samanlaisena, sillä mikään jälleensyntymä ei ole ehdottomasti samanlainen. Mekin ihmiset, kun synnymme tänne jälleen, emme ole samanlaisia, mutta yksilö on sama, meidän henkemme on uudestaan syntynyt. Niin ei egyptiläinen renessanssikaan tule tuossa egyptiläisessä persoonallisuudessaakaan, niinkuin voisimme sanoa, vaan kristillisessä persoonallisuudessa; Egyptin viisaus on syntyvä takaisin Kristus-viisautena, sillä ajat ovat maan päällä muuttuneet egyptiläisen kulttuurin jälkeen. Jeesus Kristus on suorittanut työn täällä pallolla, tai pannut alulle merkillisen käänteän ihmiskunnan historiassa. Sen tähden, mikä oli hyvää muinaisuudessa, se syntyy uudestaan ottamalla lukuun Kristuksen työn.

Siis egyptiläinen viisaus on syntyvä jälleen Eurooppaan ja meille tulee egyptiläinen renessanssi, ja se saattaa tuoda paljon myös ulkonaiseen elämään. Mitä merkitsee, että egyptiläinen viisaus on syntyvä takaisin? Se merkitsee, että meidän Eurooppaan pitää saada mysteeriolaitos, – koulu, vanhat mysteeriot uudestaan, mutta ei semmoisena, mysteeriokoulu, joka kasvattaa ihmisiä yhteyteen näkymättömän maailman, Valkoisen Veljeskunnan kanssa. Mysteeriokoulu aina edellyttää, että on olemassa yhteys ihmiskunnan suuren kasvattajakeskuksen kanssa, Valkoisen Veljeskunnan kanssa. Sen inspiratsioni on pääsevä aivan tähän fyysilliseen tasoon saakka, mutta se voi päästä ainoastaan mysteeriokoulun välityksellä, pyramidin tapaisen laitoksen välityksellä, joka itsessään, määrättyjen persoonallisuuksien kautta on yhteydessä Salaisen Veljeskunnan kanssa. Se ei ole muuten mikään mysteeriolaitos, ellei ole katkeamaton side Valkoiseen Veljeskuntaan ja Kristukseen. Mutta kun se elämän kanava on olemassa, silloin tuosta mysteeriokoulusta leviää sen kaikkiin oppilaisiin ja opetuslapsiin, vaikkei niistä jokainen pääsisikään persoonalliseen yhteyteen Valkoisen Veljeskunnan kanssa, vaikkei tulisikaan teknillisesti vihityksi Valkoisen Veljeskunnan kanssa, uusi käytännöllinen elämänymmärrys, joka perustuu elämän todellisuuteen. Mikään uusi elämänymmärrys ei voisi saada jalansijaa pitkiksi ajoiksi ja laajoihin ihmispiireihin, jollei se perustu elämän todellisuuteen. Onhan paljon ihmisiä, jotka ajattelevat kauniisti tästä näkyväisestä elämästä, paljon kaunista huomaamme kirjallisuudessa, mutta se ei voisi muodostua uudeksi elämänymmärrykseksi ihmiskunnassa, jos se perustuisi spekulatsioniin ja ajatteluun. Sillä, jonka pitää kestää läpi aikojen, täytyy olla syvemmät juuret, sillä täytyy olla aivan selvä, tietoinen todellisuuspohja, sen pitää tietää, miten on elämässä ja kuolemassa. Sentähden ainoastaan tämmöisestä käsityksestä, pyramidin jälleensyntymästä, voi levitä uusi elämänymmärrys, joka todella pohjautuu Jeesuksen Kristuksen elämän tietoon elämästä ja Valkoisen Veljeskunnan tietoihin ja kokemuksiin. Meitä täällä Euroopassa, jos osaamme olla uskollisia elämäntehtävällemme, odottaa sängen merkillinen tulevaisuus.

On kasvatettava niin paljon kuin mahdollista sellaisia ihmisyksilöitä, jotka heräävät tietoiseen tajutaan, joka on yläpuolella elämän ja kuoleman, elämän ja kuoleman takana, niin että heillä ei ole elämää eikä kuolemaa enää tuossa vanhassa merkityksessä, vaan että heille on elämä ja kuolema aivan uusi käsite. He sanovat kuolemaksi kaikkea sitä elämää, mitä tietämättömyydessä eletään tässä näkyvässä maailmassa, siis sitä, mitä me nimitämme elämäksi, sekä myös vainajien elämää, mikäli se on tämän elämän jatkamista,

syntien sovittamista. Elämä on näiden uusien ihmisten mielestä jotakin toista; elämä on se tajunta, se tieto, tunto, tahto, joka on tämän jokapäiväisen, näkyvän elämän yläpuolella ja myös sitä seuraavan kuoleman, joka on elämää korkeammassa tajunnassa, elämää Kristuksessa, käyttääksemme apostolien kieltä, sillä tavalla, että Kristus elää meissä ja me hänessä. Se on elämää Kristuksessa sillä tavoin, että niinkuin Jeesus Kristus omassa olemuksessaan voitti kuoleman ja tuli elämän herraksi, niin myös ne uudet ihmiset, jotka saavat mysteeriokasvatuksen, voittavat kuoleman, koska he saavuttavat semmoisen persoonallisen, yksilöllisen tajunnan, joka on yläpuolella elämän ja kuoleman, joka siis katselee näitä elämän ilmiöitä näkyvässä maailmassa ja samalla katselee kuoleman ilmiöitä näkymättömässä maailmassa, joka tietää, että elämän virta kulkee näiden kahden virran takana.

Tätä tulevaisuutta valmistetaan ja sitä on jo valmistettu useampana vuosisatana, sillä ajatelkaamme vain noita salaperäisiä liikkeitä, mitä Euroopassa on olemassa. Katsokaamme teosofista liikettä, vapaamuurariliikettä, rosenkreutsiläistä liikettä, joka on vaikuttanut jo useita vuosisatoja ja huomatkamme, että ne kaikki ovat sanoneet olevansa kotoisin Egyptistä. Se kaikki on jo alkanutta egyptiläistä renessanssia. Vapaamuurarit sanovat, että heidän mysteerionsa ovat peräisin Egyptistä; vapaamuurariveljeskunnissa harjoitetaan saman suuntaisia juhlamenoja, jotka ovat omiansa kasvattamaan niihin osaaottajia, ovat omiansa kasvattamaan heissä muunlaisia elämäkäsitteitä kuin mitä muuten on Euroopassa tarjolla. Ja jos kyselemme rosenkreutsiläisiltä, niin hekin sanovat, että heidän liikkeensä perustettiin alkuaan Egyptissä jo toistatuhatta vuotta ennen Kristusta. Ja jotkut sellaiset seurukset sanovat, että heillä on aivan selvät asiakirjat, protokollat kapitulikokouksista egyptiläisestä ajasta saakka. Rosenkreutsiläinen liike on aivan länsimaalainen liike. Teosofisessa liikkeessä olemme saaneet oppia, että rosenkreutsiläisiksi nimitettiin länsimailla niitä olentoja, joita me tässä teosofisessa liikkeessä olemme oppineet nimittämään itämaalaiseen tapaan mestareiksi, adepteiksi jne. Se oli niin pyhä nimi täällä Euroopassa, ettei kukaan uskaltanut omaksua itselleen rosenkreutsiläisen nimeä, sillä jokainen tiesi, mitä sillä sanalla tarkoitetaan. Ja kun ajattelemme omaa teosofista liikettämme, huomaamme, kuinka selvästi madame Blavatsky oli rosenkreutsiläinen, kuinka hänen sanomansa alussa kulki rosenkreutsiläislinjaa pitkin. Isis Unveiled on puhtaasti rosenkreutsiläinen kirja. Madame Blavatskyn rosenkreutsiläisyyttä en voi nyt ruveta todistelemaan, mutta voitte ottaa tämän reunahuomauksena ja itse tutustua tuohon teokseen tältä kannalta.

Tällä tavoin huomaamme, että kaikki nämä mainitsemani liikkeet Euroopassa – ja jos menemme vielä enemmän taaksepäin ajassa, voimme puhua myös gnostikoista ja temppeleiritareista –, ne kaikki ovat valmistaneet egyptiläistä renessanssia. Se ei ole vielä onnistunut, mutta toivokaamme, että se nyt saavuttaa sen tarkoituksen, mikä sille on suunniteltu monena vuosisatana, nimittäin, että Eurooppaan tulisi mysteeriokeskus, josta leviäisi, niinkuin tulesta valonsäteitä, uutta elämänymmärrystä ihmisten keskuuteen. Jo ennen olen puhunut siitä, mikä tehtävä Suomella voisi olla tässä: nyt ei tällä kertaa ole aikaa sitä puolta tarkastella.